

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Τίτλος: «Οι γλώσσες των προσφύγων και η διδασκαλία της ελληνικής»

Επιμέλεια εργασίας: Χρήστος Καβαθάς

ΑΕΜ: 4436

Εξάμηνο: 8^ο

Υπεύθυνος Καθηγητής: κ. Σταύρος Καμαρούδης

Αναπληρωτής Καθηγητής Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας

Δεύτερη Βαθμολογήτρια: κ. Ελένη Γρίβα

Καθηγήτρια Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας

Φλώρινα 2020 - 2021

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Η παρούσα πτυχιακή εργασία πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια των προπτυχιακών μου σπουδών στο Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας και συγκεκριμένα στο Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης. Η επεξεργασία και η ολοκλήρωση της πτυχιακής μου εργασίας οφείλεται στη βοήθεια κάποιων ανθρώπων.

Θα ήθελα να ευχαριστήσω τα άτομα αυτά. Συγκεκριμένα τον κύριο Καμαρούδη, αναπληρωτή καθηγητή Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας ο οποίος σε όλη την διάρκεια της εκπόνησης της πτυχιακής μου εργασίας, ήταν δίπλα μου και με υπομονή απαντούσε στις ερωτήσεις μου και με παρέπεμπε σε ιστοσελίδες, βιβλία για την επεξεργασία του θέματός μου. Παράλληλα, θα ήθελα να ευχαριστήσω την κυρία Γρίβα, καθηγήτρια Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας για τα ερεθίσματα που μου προσέφερε από τα μαθήματά της, για να μπορέσω να υλοποιήσω την πτυχιακή μου εργασία.

Τέλος, θα ήθελα να ευχαριστήσω όλους τους φοιτητές και τους εκπαιδευτικούς για τις απαντήσεις του στο ερωτηματολόγιο που δημιούργησα για την πτυχιακή μου εργασία.

Περιεχόμενα

Περίληψη.....	4
Abstract.....	5
Εισαγωγή.....	6
Κεφάλαιο 1°	7
1.1 Ορισμός πρόσφυγα.....	7
1.2 Διαφορά έννοιας «πρόσφυγα» με την έννοια του «μετανάστη».....	7
1.3 Προσφυγικό ρεύμα στην Ελλάδα τον 20° αιώνα.....	8
1.4 Προσφυγικό ρεύμα στην Ελλάδα τον 21° αιώνα.....	8
1.5 Σύμβαση Γενεύης.....	9
1.6 Ένταξη προσφύγων στην Ελλάδα τον 20° αιώνα.....	10
1.7 Χώρες προέλευσης των προσφύγων.....	10
Κεφάλαιο 2°	12
2.1 Ποιες, που και τι περιλαμβάνουν οι δομές προσφύγων.....	12
2.2 Γλώσσες προσφύγων.....	13
2.3 Κουλτούρα προσφύγων στη χώρα και στη σχολική τάξη.....	14
2.4 Διγλωσσία.....	14
2.5 Παράγοντες που επηρεάζουν την διγλωσσία.....	15
2.6 Εκπαίδευση των προσφύγων στη σχολική τάξη.....	16
2.7 Στάση εκπαιδευτικών, μαθητών και γονέων απέναντι στα προσφυγόπουλα..	17
Κεφάλαιο 3°: Νομοθετικό πλαίσιο για το προσφυγικό ζήτημα.....	18
3.1 Δικαιώματα προσφύγων.....	18
3.2 Νόμοι που καλύπτουν τους πρόσφυγες.....	19
3.3 Παγκόσμια ημέρα προσφύγων.....	20
3.4 Προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι πρόσφυγες.....	21
Κεφάλαιο 4° Η έρευνα.....	23
4.1 Επιλογή θέματος.....	23
4.2 Σκοπός και στόχοι της έρευνας.....	23
4.3 Ερευνητικά ερωτήματα.....	24
4.4 Συμμετέχοντες.....	25
4.5 Μεθοδολογία της έρευνας.....	26
4.5.1 Ερευνητικά εργαλεία.....	26
4.6 Αποτελέσματα.....	26
4.6.1 Οι ερωτήσεις αφορούν τις γνώσεις σας για το προσφυγικό ρεύμα που επικρατεί τις τελευταίες δεκαετίες στη χώρα μας.....	26
4.6.2 Οι ερωτήσεις αφορούν την γνώμη σας για τους πρόσφυγες και την ένταξή τους στα σχολεία..	34
4.6.3 Οι ερωτήσεις αφορούν τη γνώμη σας ως μελλοντικούς δάσκαλους/ δασκάλες.....	40
Βιβλιογραφία.....	51

Περίληψη

Η ελληνική γλώσσα μαθαίνεται από ανθρώπους οι οποίοι είτε είναι Έλληνες, είτε είναι ομογενείς. Από το 1990 παρατηρείται έξαρση του μεταναστευτικού πληθυσμού στην Ελλάδα αλλά το 2010 μειώθηκε. Από την άλλη πλευρά από το 2015 και ύστερα κατέφθασαν στη χώρα πρόσφυγες. Το προσφυγικό αυτό ρεύμα συνεχίζεται ακόμη και σήμερα με μεγάλη αύξηση. Η Ελλάδα είναι η κύρια επιλογή προσφυγιάς και μετανάστευσης και γι' αυτό τον λόγο έχει πιεστεί ασφυκτικά το σύστημα υποδομών που φιλοξενούνται οι άνθρωποι αυτοί. Στον εκπαιδευτικό τομέα όλοι οι άνθρωποι έχουν το δικαίωμα μάθησης και εναρμόνισης στο σχολικό περιβάλλον.

Στη παρούσα εργασία θα πραγματοποιηθεί σαφής διαχωρισμός της έννοιας «πρόσφυγας» και της έννοιας «μετανάστης». Επίσης, θα γίνει οριοθέτηση της έννοιας «πρόσφυγας». Στη συνέχεια θα αναλυθούν πληροφορίες για το τι είναι προσφυγικό ρεύμα, πότε ξεκίνησε. Παράλληλα, θα παρουσιαστεί η σημαντικότητα της κουλτούρας των προσφύγων στη σχολική τάξη, η αντιμετώπιση των προσφύγων μαθητών από τον εκπαιδευτικό αλλά και τους συμμαθητές τους. Θα αναφερθούμε επίσης, και στη Σύμβαση της Γενεύης που αφορά τους πρόσφυγες και τα προσφυγικά ρεύματα. Επιπλέον, θα παρουσιαστεί έρευνα που πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια της εργασίας, η μεθοδολογία της έρευνας, θα παρουσιαστούν τα μέσα συλλογής δεδομένων, η διαδικασία συλλογής δεδομένων, οι απαντήσεις που δόθηκαν από τους συμμετέχοντες, και η συζήτηση.

Τέλος, σκοπός της έρευνας είναι η παρουσίαση των γνώσεων των φοιτητών για το προσφυγικό, για τους πρόσφυγες και η παρουσίαση των εμπειριών είτε των φοιτητών είτε των εκπαιδευτικών για τους πρόσφυγες στη σχολική τάξη, προκειμένου να φανεί ο τρόπος διαχείρισης των ατόμων αυτών και ο τρόπος ένταξης στο σχολικό περιβάλλον, στις παρέες των συνομηλίκων, στη γλώσσα και στην κουλτούρα της χώρας.

Λέξεις κλειδιά

Πρόσφυγας, κουλτούρα, ξένη γλώσσα, εκπαίδευση, νέα ελληνικά.

Abstract

The Greek language is learned by people who are either Greeks or expatriates. Since 1990 there has been an increase in the immigrant population in Greece but in 2010 it decreased. On the other hand, in 2015, refugees arrived in the country. This refugee flow continues even today with a large increase. Greece is the main choice of asylum and immigration and for this reason the infrastructure system that hosts these people has been suffocated. In the field of education, all people have the right to learn and to adapt to the school environment.

In the present work, a clear separation of the concept of "refugee" and the concept of "immigrant" will be made. The concept of "refugee" will also be demarcated. It will then analyze information about what a refugee stream is, when it started. At the same time, the importance of the refugee culture in the classroom, the treatment of refugee students by the teacher and their classmates will be presented. The «Geneva Convention on Refugees» and Refugees will also be mentioned at work. In addition, a research will be presented as part of the project, the research methodology, the data collection tools, the data collection process, the answers given by the participants, and the discussion will be presented.

Finally, the purpose of the research is to present the students' knowledge about refugees, about refugees and to present the experiences of either students or teachers about refugees in the classroom, in order to show how to manage these people and how to integrate in the school environment, in peer groups, in the language and culture of the country.

Keywords

Refugee, culture, foreign language, education, modern, Greek.

Εισαγωγή

Στη συγκεκριμένη εργασία γίνεται παρουσίαση του φάσματος του προσφυγικού ζητήματος τον 20^ο αλλά κυρίως τον 21^ο αιώνα, όπως και τα μέτρα των νομοθετικών πλαισίων που αφορούν τους πρόσφυγες. Παράλληλα, παρουσιάζονται αντιλήψεις φοιτητών και εκπαιδευτικών κυρίως πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης αλλά και άλλων βαθμίδων για το προσφυγικό ζήτημα αλλά και εμπειρίες των ανθρώπων αυτών στη σχολική τάξη. Το προσφυγικό ζήτημα αποτελούσε ήδη από το παρελθόν ένα ιδιαίτερα σημαντικό θέμα. Από το 2015 έως σήμερα το θέμα αυτό εμφανίστηκε ξανά (υπήρχε το 1922- 1923) και αποτελεί ένα από τα κυριότερα ζητήματα που απασχολούν την χώρα μας αλλά και άλλες χώρες του κόσμου.

Παλαιότερα, όπως προαναφέρθηκε υπήρχε το προσφυγικό ζήτημα και είχαν ληφθεί σημαντικά μέτρα, όπως η Σύμβαση της Γενεύης. Από το 2015 έως σήμερα στη χώρα αλλά και στην Ευρωπαϊκή Ένωση, συνεχώς γίνονται προσπάθειες για εύρεση νέων μέτρων, συμπληρωματικών των ήδη υπαρχόντων μέτρων προκειμένου να διασφαλιστούν τα δικαιώματα των προσφύγων και να μπορέσουν οι άνθρωποι αυτοί να δημιουργήσουν νέες συνθήκες διαβίωσης, διαφορετικές και υγιεινές για την μελλοντική τους ύπαρξη. Από την άλλη μεριά, η ένταξη των ανθρώπων αυτών (ισότιμες ηλικιακές ομάδες) στις σχολικές αίθουσες αποτελεί ακόμα ένα δύσκολο θέμα, αν και γίνεται τιτάνια προσπάθεια από τους ίδιους αλλά και από το εκπαιδευτικό προσωπικό. Οι γονείς όμως, των μαθητών δεν δέχονται εύκολα την πρόσβαση των προσφύγων στη σχολική τάξη, με αποτέλεσμα οι τιτάνιες προσπάθειες που γίνονται ολοένα και περισσότερο στη σχολική τάξη να ακυρώνονται και να ακμάζουν μέρα με την μέρα. Όμως, φαίνεται ότι όσο οι γενιές προχωράνε όλο και περισσότεροι νέοι γονείς αλλά και νέοι εκπαιδευτικοί θέλουν τα παιδιά προσφύγων να μπουν στις σχολικές αίθουσες, για ισάξιες ευκαιρίες στη ελληνική χώρα και στο ελληνικό σχολείο και αυτό διαδραματίζει σπουδαίο και χαρμόσυνο γεγονός.

Κεφάλαιο 1^ο: Πρόσφυγες και προσφυγικό ζήτημα στην Ελλάδα.

1.1 Ορισμός πρόσφυγα.

Σύμφωνα με τη Σύμβαση της Γενεύης του 1951 πρόσφυγας ονομάζεται ο άνθρωπος που αφήνει την χώρα του εξαιτίας του φόβου του. Συγκεκριμένα, οι άνθρωποι αυτοί φοβούνται ότι θα εκδιωχτούν λόγω θρησκευτικών και πολιτικών φρονημάτων (πολιτικοί πρόσφυγες). Εγκαταλείπουν όμως, την χώρα τους λόγω και του πολέμου που επικρατεί. Πρόσφυγες είναι και οι « εσωτερικοί πρόσφυγες», οι οποίοι εγκαθίστανται ομαδικά σε άλλη περιοχή της χώρας τους εξαιτίας φυσικών καταστροφών ή για άλλους λόγους. (κείμενο από το πρωτόκολλο της Σύμβασης της Γενεύης).

Σύμφωνα με το ορισμό της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ οι πρόσφυγες είναι τα άτομα που έχουν διωχτεί από την χώρα τους εξαιτίας του πολέμου. Η συγκυρία αυτή θεωρείται επικίνδυνη και έτσι διασχίζουν τα εθνικά σύνορα για να αναζητήσουν άσυλο και ασφάλεια από άλλες χώρες. Οι άνθρωποι αυτοί έχουν το δικαίωμα να ζητήσουν παροχή βοήθειας από τα κράτη που πηγαίνουν, από την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ και άλλους οργανισμούς. Μέχρι να εγκριθεί το άσυλο που αιτούνται οι πρόσφυγες ονομάζονται «αιτούντες άσυλο». Τέλος, όταν ολοκληρωθεί ο πόλεμος στη χώρα τους, οι πρόσφυγες κάνουν αίτηση επαναπατριsmού, εάν δεν γίνει δεκτή η αίτηση τότε πρέπει να παραμείνουν στη χώρα υποδοχής και να φτιάξουν την ζωή τους από την αρχή. (Απόσπασμα από το άρθρο της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ, πάπυρος Larousse).

1.2 Διαφορά έννοιας «πρόσφυγα» με την έννοια του «μετανάστη».

Πρόσφυγες είναι οι άνθρωποι που εγκαταλείπουν την χώρα τους εξαιτίας του πολέμου, ακόμα και εξαιτίας των πολιτικών και θρησκευτικών τους φρονημάτων. Από την άλλη οι μετανάστες εγκαταλείπουν την χώρα τους για να πάνε σε άλλη χώρα προκειμένου να διαμορφώσουν καλύτερα τις συνθήκες διαβίωσής τους. Συγκεκριμένα θέλουν να βρουν καλύτερες εργασιακές συνθήκες ή να βρεθούν με τα συγγενικά τους πρόσωπα που έχουν ήδη μεταναστεύσει σε άλλες χώρες. Επίσης, σημαντική διαφορά είναι ότι οι μετανάστες μπορούν να επαναπατριστούν όποια στιγμή επιθυμούν σε αντίθεση με τους πρόσφυγες που δεν μπορούν να επιστρέψουν με ασφάλεια στη χώρα τους λόγω των πολεμικών συνθηκών αλλά και επειδή μπορεί να μην γίνει δεκτή η αίτησή τους για επαναπατριsmό. Τέλος, οι πρόσφυγες προσπαθούν με όλα τα νόμιμα μέσα και έγγραφα να εισέλθουν στις χώρες υποδοχής, ενώ, οι μετανάστες προσπαθούν να εισέλθουν παράνομα.

(www.unhcr.org/gr/12771-prosfygas_i_metanastis.html).

1.3 Προσφυγικό ρεύμα στην Ελλάδα τον 20^ο αιώνα.

Ο αριθμός των προσφύγων που εισέρχονταν στη χώρα μας τον 19^ο αιώνα δεν ήταν μεγάλος. Όμως, τον 20^ο αιώνα οι προσφυγικές εισροές στην Ελλάδα αυξήθηκαν ραγδαία. Τα αίτια της προσφυγής ήταν κατά κύριο λόγο πολεμικά. Συγκεκριμένα, τα αίτια ήταν, η εχθρότητα των κρατών της Βαλκανικής χερσονήσου. Επίσης, τον 20 αιώνα υπήρξε ξεριζωμός των Ελλήνων που ζούσαν στη Μικρά Ασία και στην Ανατολική Θράκη το 1922. Η κυβέρνηση για να αντιμετωπίσει την μαζική εισροή ανθρώπων στην Ελλάδα αύξησε τα μέτρα για την περίθαλψη και την αποκατάσταση τους. Επιπρόσθετα, το 1906 έγινε ξεριζωμός και των ανθρώπων στην Ανατολική Ρωμυλία (περιοχή που άνηκε στη Βουλγαρία). Η προσφυγή αυτή δημιουργήθηκε εξαιτίας του ανταγωνισμού της Ελλάδας με την Βουλγαρία. Τέλος, ξεριζώθηκαν και άνθρωποι από την Ρουμανία λόγω του Κουτσοβλαχικού ζητήματος. (Ιστορία Γ' Λυκείου κομμάτι από την εισαγωγή με τίτλο: «Πρόσφυγες στην Ελλάδα τον 20^ο αιώνα»).

1.4 Προσφυγικό ρεύμα στην Ελλάδα τον 21^ο αιώνα.

Η εντεινόμενη αστάθεια και ανασφάλεια σε κάποιες περιοχές της Μέσης Ανατολής και της Βόρειας Αφρικής έχουν ως αποτέλεσμα να αυξάνεται ο αριθμός των ανθρώπων που προσπαθούν να φτάσουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι βασικοί οδοί εισόδου των προσφύγων στην Ευρωπαϊκή Ένωση είναι η οδός της «Νοτιοανατολικής Μεσογείου» από Τουρκία σε Ελλάδα και η οδός της «Κεντρικής Μεσογείου», από Αίγυπτο και Λιβύη σε Ιταλία. Το ταξίδι αυτό είτε από την μία οδό είτε από την άλλη εγκυμονεί πολλούς και σημαντικούς κινδύνους. Για να γίνει το ταξίδι χρειάζεται να καταβληθούν στους διακινητές των ταξιδιών υπέρογκα χρηματικά ποσά. Το προσφυγικό ρεύμα στην Ελλάδα δημιουργήθηκε έντονα το 2015. Σύμφωνα με τον Διεθνή Οργανισμό Μετανάστευσης (ΔΟΜ), το 2015 (μέχρι 14 Οκτωβρίου) είχαν φτάσει στην Ευρωπαϊκή Ένωση διά θαλάσσης 613.179 πρόσφυγες και στην Ελλάδα διά θαλάσσης 472.754. Συγκεκριμένα, το 2015 είχαμε έξαρση του προσφυγικού πληθυσμού είτε από τα θαλάσσια σύνορα, είτε από τα χερσαία σύνορα. Σύμφωνα, με τα δεδομένα του κράτους, οι αφίξεις των προσφύγων το 2015 στα ελληνικά νησιά ήταν 872.519 άνθρωποι. Επίσης, την ίδια περίοδο μέσω χερσαίων συνόρων έφτασαν στη χώρα 3.713 πρόσφυγες. Την επόμενη χρονιά σημειώνεται ότι έφτασαν στη χώρα 172.465 πρόσφυγες στα ελληνικά νησιά ενώ από τα χερσαία σύνορα το 2016 έφτασαν 2.810 άτομα. Οι περισσότεροι από τους ανθρώπους

που φθάνουν στην Ελλάδα είναι πρόσφυγες που διαφεύγουν από πολύνεκρες συρράξεις σε χώρες όπως η Συρία, το Αφγανιστάν και το Ιράκ, ή καταπιεστικές κυβερνήσεις σε χώρες όπως η Ερυθραία. Οι περισσότεροι από όσους φθάνουν στις ευρωπαϊκές ακτές προέρχονται από τη Συρία. Στο διάστημα από 1ης Ιανουαρίου έως 30 Σεπτεμβρίου 2015, επί συνόλου περίπου 393.000 αφίξεων στην Ελλάδα, η συντριπτική πλειονότητα ήταν Σύριοι (277.899), ακολουθούμενοι από Αφγανούς (76.620), Ιρακινούς (21.552) και Πακιστανούς (14.323). (Επίσημα στατιστικά από το government.gov.gr/wp-content/uploads/2017/04/gr_fact_sheet_refugee_print_19_01_2017-2.pdf).

Η Ελλάδα αποτελεί μία από τις κύριες επιλογές των προσφύγων, διότι τους προσφέρει την ευκαιρία να φτιάξουν την ζωή τους από την αρχή. Από την άλλη μεριά, για να διαχειριστεί το κράτος την προσφυγική κρίση δημιούργησε κάποιες δομές φιλοξενίας προσφύγων. Παράλληλα, η Ύπατη Αρμοστεία του (ΟΗΕ) διαθέτει χώρους για την φιλοξενία των προσφύγων. Επιπρόσθετα, έχει δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στην προστασία αλλά και στην φιλοξενία των ασυνόδευτων παιδιών που φτάνουν στην Ελλάδα με το να τους προσφέρει το κράτος διαμονή σε διαφορετική δομή. Τέλος, για το θέμα της υγείας υπάρχει περίθαλψη ιατροφαρμακευτική. Αυτή η περίθαλψη διαθέτει εμβόλια για τα παιδιά και ιατρική κάλυψη γενικά για τους πρόσφυγες. (UNHCR. 18 Ιουνίου 2015).

1.5 Σύμβαση Γενεύης.

Η Σύμβαση της Γενεύης υπογράφηκε στην Ελβετία στις 28 Ιουλίου του 1951 και στην Ελλάδα κατοχυρώθηκε με το νόμο Ν.Δ 3989/1959(Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ). Η σύμβαση περιέχει τον ορισμό του πρόσφυγα, το είδος της νομικής προστασίας που δικαιούνται, τα κοινωνικά δικαιώματα που οι πρόσφυγες οφείλουν να λάβουν τα κράτη που έχουν υπογράψει τα απαραίτητα έγγραφα για την παροχή ασύλου στους πρόσφυγες. Παράλληλα, η Σύμβαση της Γενεύης διαθέτει την ελευθερία στην θρησκεία, την εκπαίδευση, ελευθερία στις μετακινήσεις, παρέχει δυνατότητες εργασίας και την δυνατότητα να ταξιδεύουν με έγγραφα που δίνονται στους πρόσφυγες. Επιπλέον, το άρθρο 1 της Σύμβασης της Γενεύης περιλαμβάνει εκτός τον όρο του πρόσφυγα, τις υποχρεώσεις των προσφύγων που είναι να τηρούν και να σέβονται τους νόμους της χώρας υποδοχής. Τέλος, η σύμβαση δεν καλύπτει τους πρόσφυγες που έχουν εμπλακεί σε πόλεμο ή σε κάποιο έγκλημα. (<https://www.unhcr.gr/>, lawspot.gr).

1.6 Ένταξη προσφύγων στην Ελλάδα τον 20^ο αιώνα.

Η ένταξη των προσφύγων στην Ελλάδα τον 20^ο αιώνα διαδραμάτιζε ιδιαίτερα δύσκολο έργο. Όμως, παρόλο τις δυσχέρειες, τις δύσκολες οικονομικές συνθήκες, τα πολιτικά γεγονότα του 1920 – 1930, την ελλιπή κρατική οργάνωση και παρόλο τον τεράστιο αριθμό προσφύγων που έφτασαν στην Ελλάδα, το ελληνικό κράτος προσπάθησε να αποκαταστήσει και να αφομοιώσει τους πρόσφυγες. Το έργο αυτό διαδραμάτισε σημαντικό επίτευγμα της ελληνικής κοινωνίας.

Οι πρόσφυγες που έφτασαν στην Ελλάδα ήταν διαφορετικής καταγωγής, μιλούσαν διαφορετικές γλώσσες, είχαν διαφορετικά ήθη και έθιμα. Από την άλλη πλευρά, υπήρχαν και οι εύποροι πρόσφυγες που προέρχονταν από την Μικρά Ασία και την Ανατολική Θράκη και οι οποίοι μπόρεσαν να φέρουν μέρος της περιουσίας τους στη χώρα υποδοχής, εντάχθηκαν κατευθείαν στους ρυθμούς και στην ζωή της Ελλάδας. Οι πρόσφυγες στην οικονομική ζωή ανέπτυξαν ανταγωνισμό όσον αφορά στην αγορά εργασίας, στην ιδιοκτησία της γης αλλά και σε διάφορες άλλες επιχειρηματικές δραστηριότητες. Τέλος, στην πολιτική ζωή μερικοί εκ των προσφύγων συμμετείχαν στα κοινά και κυρίως στην πολιτική ζωή της χώρας. Τάχθηκαν με το κόμμα του Βενιζέλου είτε ως ψηφοφόροι, είτε ως συμμετέχοντες στο ίδιο το κόμμα. (Θέματα Νεοελληνικής Ιστορίας Γ' Γενικού Λυκείου «Ένταση των προσφύγων»).

1.7 Χώρες προέλευσης των προσφύγων.

Ο αριθμός των ανθρώπων παγκοσμίως που εγκαταλείπουν την πατρίδα τους εξαιτίας του φόβου, της ανασφάλειας και του πολέμου κάθε χρόνο αυξάνεται. Σε όλο τον κόσμο 79,5 εκατομμύρια άνθρωποι έχουν φύγει από τις χώρες τους. Τα 26 εκατομμύρια είναι πρόσφυγες, εκ των οποίων τα μισά είναι παιδιά. Υπάρχει και πληθυσμός (το 1%) που έχει ξεριζωθεί. (Στατιστικά Ύπατης Αρμοστείας ΟΗΕ <https://www.unhcr.org/gr/%CF%83%CF%84%CE%B1%CF%84%CE%B9%CF%83%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AC>).

Η καταγωγή των προσφύγων κατά 84% είναι από διάφορες χώρες της Μέσης Ανατολής που επικρατούν συνθήκες πολέμου. Συγκεκριμένα, το 49% των προσφύγων είναι από τη Συρία, το 21% από το Αφγανιστάν και το 9% από το Ιράκ. Επίσης, πληθυσμός προσφύγων προέρχεται από διάφορες Αφρικανικές χώρες, δηλαδή την Νιγηρία, τη Σομαλία, τη Γκάμπια. Τέλος, πρόσφυγες κατάγονται και από άλλες χώρες όπως το Πακιστάν, το Ιράν και την Αίγυπτο. (Έρευνα με τίτλο: «Γλωσσική υποστήριξη για

ενήλικες πρόσφυγες: εργαλειοθήκη του Συμβουλίου της Ευρώπης»,
<http://www.coe.int/lang-refugees>).

Κεφάλαιο 2^ο: Δομές φιλοξενίας και εκπαιδευτικό σύστημα στην Ελλάδα.

2.1 Ποιες, που και τι περιλαμβάνουν οι δομές προσφύγων.

Οι δομές προσφύγων βρίσκονται σε πολλά σημεία της χώρας. Παρέχουν προσωρινή διαμονή σε πολίτες τρίτων χωρών, οι οποίοι έχουν αιτηθεί προστασία στο ελληνικό έδαφος. Οι υπηρεσίες που προσφέρονται αφορούν στη στέγαση και σίτιση, την ενημέρωση και πληροφόρηση των φιλοξενουμένων για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις στη χώρα υποδοχής, την ψυχοκοινωνική υποστήριξή τους, τη διευκόλυνση της πρόσβασης σε υπηρεσίες υγείας, την παροχή βασικών ειδών ατομικής υγιεινής, ένδυσης και υπόδησης, την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας καθώς και την πρόσβαση σε προγράμματα εκπαίδευσης και ανάπτυξης δεξιοτήτων. Οι φιλοξενούμενοι στις Δομές οφείλουν να αποχωρήσουν από αυτές εντός προθεσμίας τριάντα (30) ημερών από την επίδοση σε αυτούς της απόφασης αναγνώρισης παροχής καθεστώτος διεθνούς ή επικουρικής προστασίας. Στην περίπτωση των ασυνόδευτων ανηλίκων η προαναφερόμενη προθεσμία ξεκινά από την ενηλικίωσή τους.

Οι δομές:

- Αττικό άλσος.
- Ελαιώνας.
- Σχιστό.
- Διαβατά.
- Λουτρά νέας Απολλωνίας.
- Βαγιοχωρίου.
- Αλεξάνδρεια.
- Βόλος.
- Λέρος.
- Δολιανά.
- Δράμα.
- Βέροια.
- Θήβα.
- Θερμοπύλες.
- Ελευσίνα.
- Οινόφυτα.

- Πολύκαστρο.
- Σέρρες.
- Μαλακάσα.

(Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου, <https://migration.gov.gr/ris/perifereiakes-monades/domes/>).

Για την εκπαίδευση των προσφύγων ήδη από την αρχή της εισροής των προσφύγων το κράτος φρόντισε την εγκατάσταση των ανθρώπων αυτών σε δομές φιλοξενίας για την προστασία τους. Από την άλλη πλευρά, το Υπουργείο Παιδείας θέλοντας να μεριμνήσει για την εκπαίδευση των προσφύγων και την ενημέρωσή τους για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους δημιούργησαν μια ομάδα για την εκπαίδευση των προσφύγων.

Επίσης, το 2018 δημιουργήθηκε ένα πρόγραμμα για πρόσφυγες από 15 και άνω ετών. συγκεκριμένα δίνεται η δυνατότητα προετοιμασίας και προσανατολισμού των παιδιών 15-18 ετών, μέσω ταχύρρυθμων μαθημάτων γλώσσας και κατά συνέπεια εξασφαλίζεται μία πιο ομαλή ένταξη στην τυπική εκπαίδευση. Σε όλους τους εκπαιδευόμενους διασφαλίζεται η συμμετοχή σε εξετάσεις για την απόκτηση αναγνωρισμένου διπλώματος γλώσσας (A1, A2, B1) με σκοπό την πιστοποίηση των γνώσεων και την απόκτηση ανάλογων προσόντων. Τέλος, μέσω υποστηρικτικών δράσεων, εξασφαλίζεται η μεταφορά από τις Δομές Φιλοξενίας στους χώρους των μαθημάτων, αλλά και η δυνατότητα σε γυναίκες με μικρά παιδιά να παρακολουθήσουν μαθήματα κοντά στο χώρο διαμονής τους.

2.2 Οι γλώσσες των προσφύγων.

Οι πρόσφυγες κυριαρχούνται από πολυγλωσσία, όμως ο κάθε άνθρωπος αποτελείται από την μητρική του γλώσσα. Η μητρική γλώσσα είναι η γλώσσα που αποκτάει το παιδί από την ημέρα που θα γεννηθεί από την μητέρα και τον πατέρα του. Όμως, υπάρχει περίπτωση οι γονείς του παιδιού να μιλούν διαφορετικές γλώσσες, οπότε το παιδί είναι δίγλωσσο. Στα κέντρα υποδοχής των προσφύγων οι γλώσσες που μιλιούνται είναι πάνω από 100. Οι κύριες γλώσσες είναι τα αραβικά, κουρδικά, μπενγκάλι, νταρί, ουρντού, παντζάμπι και φαρσί. Επιπρόσθετα, τα αραβικά αποτελούν μία από τις επίσημες γλώσσες σε 24 κράτη. (https://www.athensvoice.gr/greece/410683_100-glosses-milane-oi-prosfyges-stin-ellada).

2.3 Κουλτούρα προσφύγων στη χώρα και στην σχολική τάξη.

Η κουλτούρα μιας χώρας, ενός τόπου, μια περιοχής είναι τα ήθη, τα έθιμα, οι παραδόσεις, η θρησκεία. Η κουλτούρα αποτελεί δηλαδή, τον πολιτισμό μιας χώρας. Οι πρόσφυγες στις χώρες υποδοχής φέρνουν την κουλτούρα τους, η οποία επηρεάζει σημαντικά τον πολιτισμό της χώρας αλλά επηρεάζει και τους ανθρώπους που ζουν μέσα σε αυτή. Όσον αφορά, την κουλτούρα των αλλοδαπών στην σχολική τάξη δεν είναι εύκολο να αφομοιωθεί από τα υπόλοιπα παιδιά αλλά και από τον ίδιο τον εκπαιδευτικό. Όμως, οι διαφορετικοί πολιτισμοί και οι διάφορες κουλτούρες συνεισφέρουν στην επιμόρφωση των παιδιών. Από την άλλη μεριά, η κουλτούρα της χώρας υποδοχής επηρεάζει εξίσου τους ανθρώπους που καταφτάνουν στην χώρα. Στη σχολική τάξη για να ενυπάρχουν οι διάφοροι πολιτισμοί μεταξύ τους, πρέπει να βρεθούν πρακτικές από το κράτος αρχικά, για να προσαρμοστούν όλα τα παιδιά μεταξύ τους και να υπάρχει αποδοχή. Χρειάζονται όμως και πρακτικές για τους εκπαιδευτικούς για να βοηθήσουν τα προσφυγόπουλα να ενταχθούν με ευκολία στη σχολική τάξη. Τέλος, οι κουλτούρες διαδραματίζουν θετικό ρόλο στη σχολική τάξη διότι τα παιδιά διευρύνουν τις γνώσεις τους, τις αξίες τους, αποκτούν νέα ενδιαφέροντα και μέσω της κουλτούρας των αλλοδαπών παιδιών γνωρίζουν τα ημεδαπά παιδιά καλύτερα την κουλτούρα τους. (<http://includu.eu/images/ecollage/athens/varvakeios/koultoura.pdf>).

2.4 Διγλωσσία

Η διγλωσσία αποτελείται από διάφορους ορισμούς. Σύμφωνα, με το ορισμό της γλωσσολογίας, η διγλωσσία απαρτίζεται από δύο στενά συνδεδεμένες γλώσσες, όπου η μία γλώσσα χρησιμοποιείται επίσημα και καθημερινά, η δεύτερη χρησιμοποιείται ως δευτερεύουσα γλώσσα και χρησιμοποιείται κυρίως προφορικά και δεν διαθέτει μία σταθερή δομή από τους ομιλητές της. Σύμφωνα με ένα άλλον ορισμό η διγλωσσία είναι όταν το άτομο χρησιμοποιεί την δεύτερη γλώσσα συστηματικά και τα δίγλωσσα άτομα έχουν συνήθως δύο κουλτούρες που την μία κουλτούρα την φέρνουν από την χώρα προέλευσής τους. Μία δίγλωσση οικογένεια αποτελείται είτε από έναν γονέα αλλοδαπό και τον άλλον γονέα ημεδαπό, είτε, από οικογένειες προσφύγων, οι οποίοι έφυγαν από τη χώρα τους εξαιτίας δύσκολων συγκυριών, είτε τέλος από οικογένειες μεταναστών που έφυγαν από τη χώρα τους με τη δική τους θέληση, προκειμένου να δημιουργήσουν καλύτερες βιοτικές συνθήκες. (Σκούρτου, Ε. (1997). Θέματα διγλωσσίας και

εκπαίδευσης. Αθήνα: Εκδόσεις Νήσος. σελ. 13-15,
<https://el.wikipedia.org/wiki/Διγλωσσία>).

2.5 Παράγοντες που επηρεάζουν τη διγλωσσία

Οι παράγοντες που επηρεάζουν τη διγλωσσία είναι πολυποίκιλοι και αυτοί είναι:

- Η ηλικία του ατόμου.
- Η γλωσσική επάρκεια του ατόμου.
- Η νοητική κατάσταση του ατόμου (η συγκεκριμένη περίπτωση αφορά τον τρόπο έκφρασης του ατόμου).
- Το γλωσσικό περιβάλλον του ατόμου (το γλωσσικό περιβάλλον του ατόμου είναι το σχολείο, οι παρέες των συνομηλίκων, ο χώρος εργασίας εάν το άτομο είναι μεγαλύτερης ηλικίας).
- Τέλος, η πολιτισμική ταυτότητα του ατόμου (με λίγα λόγια από ποια χώρα προέρχεται το άτομο, πόσο δύσκολη είναι η ένταξη του ατόμου και το βαθμό δυσκολίας κατανόησης και κατάκτησης της νέας γλώσσας).

(Μάζη-Σελλά, Ελένη (2016). Διγλωσσία, εθνική ταυτότητα και μειονοτικές γλώσσες. Αθήνα: Εκδόσεις Λειμών. σελ. 46-50)

Όλοι αυτοί οι παράγοντες επηρεάζουν την διγλωσσία του ατόμου είτε μεγαλύτερο, είτε σε μικρότερο επίπεδο.

Από τα διάφορα είδη διγλωσσίας ξεχωρίζουν τα εξής τρία :

Η προσληπτική διγλωσσία. Σε αυτό το είδος της διγλωσσίας ενώ τα άτομα κατανοούν τη γλώσσα δεν μπορούν να δημιουργήσουν προφορικό λόγο και να παράγουν γραπτό λόγο.

Η παθητική διγλωσσία. Σε αυτό το είδος της διγλωσσίας τα άτομα ενώ κατανοούν τη γλώσσα επίσης δεν μπορούν να δημιουργήσουν προφορικό λόγο και να παράγουν γραπτό λόγο με τη μόνη διαφορά, ότι αυτό που ακούν δεν μπορούν να το κωδικοποιήσουν ενώ τους γίνεται αντιληπτό.

Η ενεργός ή παραγωγική διγλωσσία. Σε αυτό το είδος διγλωσσίας τα άτομα έχουν τη δυνατότητα να παράγουν και να κατανοήσουν τον γραπτό και τον προφορικό λόγο της

δεύτερης γλώσσας. Δηλαδή μπορούν να διαβάζουν, να γράφουν, να ακούν και να μιλάν στη δεύτερη τους γλώσσα. Ωστόσο αυτό δεν σημαίνει πως μπορούν να υπάρχουν και οι τέσσερις αυτές ενέργειες ταυτοχρόνως. Ένα άτομο μπορεί να ανήκει στην κατηγορία της παραγωγικής διγλωσσίας χωρίς να μπορεί να γράψει στη δεύτερη γλώσσα, αλλά μπορώντας να μιλήσει και να καταλάβει αυτά τα οποία ακούει. (Μάζη- Σελλά, Ελένη (2016). Διγλωσσία, εθνική ταυτότητα και μειονοτικές γλώσσες. Αθήνα: Εκδόσεις Λειμών. σελ. 59.)

Ακόμα, υπάρχει η διαφορά μεταξύ χρηστικής και λειτουργικής διγλωσσίας. Δηλαδή κατά πόσο ένα άτομο χρησιμοποιεί μια γλώσσα ανάλογα με τις συνθήκες. Οι δίγλωσσοι μπορούν να δέχονται κοινωνικές πιέσεις από τον περίγυρο και την επικρατούσα γλωσσική ομάδα, με αποτέλεσμα να επιλέγουν τη χρήση της επικρατούσας γλώσσας στους δημόσιους χώρους, ενώ στο περιβάλλον του σπιτιού τους να επιλέγουν την πρώτη τους γλώσσα, τη γλώσσα δηλαδή που είναι διαφορετική της επικρατούσας.

2.6 Εκπαίδευση των προσφύγων στη σχολική τάξη.

Τα παιδιά των προσφύγων έχουν την ανάγκη να ενταχθούν στη σχολική ζωή και να διδαχτούν την ελληνική. Σύμφωνα, με το Υπουργείο Παιδείας, έχει εξασφαλιστεί το δικαίωμα των προσφύγων να μπουν στη σχολική τάξη ήδη από το σχολικό έτος 2016-2017. Τη σχολική χρονιά 2018- 2019 βασικό μέλημα του Υπουργείου ήταν η ένταξη στην εκπαίδευση όλων των παιδιών προσφύγων. Για να ενταχθούν τα αλλοδαπά παιδιά ομαλά στην πρωινή ζώνη του σχολείου χρειάζονται κάποιες εκπαιδευτικές διαδικασίες. Συγκεκριμένα, οι Δομές Υποδοχής τις απογευματινές ώρες λειτουργούν κατά κύριο λόγο για την εκπαίδευση των παιδιών αυτών αλλά και για την εξοικείωση τους στη σχολική ζωή. Οι δομές αυτές έχουν λάβει όλα τα απαραίτητα μέτρα για τις εκπαιδευτικές ανάγκες των μαθητών αυτών. Η διδασκαλία και η ένταξη των προσφύγων στη σχολική ζωή δεν έχει κατορθωθεί στον απόλυτο βαθμό. Στο πλαίσιο αυτό στις Δομές Υποδοχής Εκπαίδευσης Προσφύγων (άρθρο 38 του Ν. 4415/2016, Α' 159) θα εφαρμοστεί εβδομαδιαίο εκπαιδευτικό πρόγραμμα είκοσι (20) ωρών (τέσσερις ώρες ημερησίως) που θα καλύπτει τη διδασκαλία της ελληνικής, των μαθηματικών, των αγγλικών και των ΤΠΕ, ενώ θα περιλαμβάνει καλλιτεχνικές και αθλητικές δραστηριότητες. Οι Δομές Υποδοχής Εκπαίδευσης Προσφύγων λειτουργούν είτε εντός των κέντρων φιλοξενίας είτε εντός των σχολικών μονάδων κατά το απογευματινό πρόγραμμα. Ως εκπαιδευτικό σχήμα θα οργανωθούν στη βάση ενός ανοιχτού προγράμματος σπουδών που θα ανταποκρίνεται

στις ιδιαίτερες εκπαιδευτικές ανάγκες των παιδιών προσφύγων, ώστε να διαμορφωθούν οι κατάλληλες προϋποθέσεις για τη σχολική τους επιτυχία στο μέλλον είτε στο ελληνικό είτε σε άλλο εκπαιδευτικό σύστημα. Επομένως, η διαπολιτισμική εκπαίδευση διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην αναγνώριση της ισοτιμίας των πολιτισμών και της μεταξύ τους αλληλεπίδρασης και εξασφαλίζει το δικαίωμα για ίσες ευκαιρίες στην εκπαίδευση αλλά και ίσες ευκαιρίες στην κοινωνία.

(<https://www.minedu.gov.gr/tothema-prosfigiko-m>).

2.7 Στάση εκπαιδευτικών, μαθητών και γονέων απέναντι στα προσφυγόπουλα.

Οι πρόσφυγες όπως ήδη έχει ειπωθεί έρχονται στη χώρα προκειμένου να βρουν καλύτερες συνθήκες ζωής, εργασίας, ανάπτυξης αλλά και εξέλιξης. Οι άνθρωποι αυτοί από την στιγμή που τους δίνεται το δικαίωμα ασύλου στη χώρα μπορούν να φτιάξουν την ζωή τους. Η μόρφωση θεωρείται πολύ σημαντική και έχουν το δικαίωμα να συμμετέχουν σε αυτήν. Παράλληλα, οι δύο μεγαλύτερες αριθμητικά ομάδες στην ελληνική επικράτεια που χρησιμοποιούν και άλλες γλώσσες πέρα της Ελληνικής είναι οι Έλληνες Ρομά και μέλη της μουσουλμανικής μειονότητας της Θράκης. Οι εκπαιδευτικοί από την άλλη μεριά, πρέπει να στηρίζουν αυτούς τους ανθρώπους και να τους βοηθήσουν να ενταχθούν στην σχολική τάξη για να διδαχθούν και να μορφωθούν. Οι μαθητές πρέπει να μουν στη θέση των παιδιών προσφύγων διότι βρίσκονται στη σχολική τάξη για τον ίδιο λόγο. Παράλληλα, η κουλτούρα που φέρνουν οι πρόσφυγες είναι βοηθητική στη σχολική τάξη και θα ανοίξει νέους ορίζοντες και θα αποκτήσουν νέες γνώσεις τα παιδιά αλλά και οι εκπαιδευτικοί. Τέλος, οι γονείς πρέπει να εμψυχώνουν τα παιδιά τους να δημιουργήσουν φιλικές σχέσεις με τα προσφυγόπουλα, να τους ενθαρρύνουν να τα βοηθάνε αυτά τα παιδιά προκειμένου να ενταχθούν πιο εύκολα, πιο ομαλά αλλά και πιο γρήγορα και ταυτόχρονα να κοινωνικοποιηθούν στο βαθμό που είναι επιτρεπτό στην κάθε ηλικία.

(«Διδάσκοντας δίγλωσσα παιδιά», Χατζηδάκη Ασπασία σελίδα 185).

Κεφάλαιο 3^ο: Νομοθετικό πλαίσιο για το προσφυγικό ζήτημα.

3.1 Δικαιώματα προσφύγων

Αρχικά, για να χορηγηθεί η διεθνής προστασία στην Ελλάδα, πρέπει κάποιος να είναι πρόσφυγας ή δικαιούχος επικουρικής προστασίας. Όταν, λοιπόν, χορηγηθεί η διεθνής προστασία δίνεται άδειας παραμονής, η οποία, διαρκεί για τρία χρόνια. Εάν, κάποιος έχει αναγνωριστεί ως δικαιούχος επικουρικής προστασίας τότε του χορηγείται ένα συν δύο χρόνια. Επίσης, η άδεια παραμονής είναι δυνατό να ανανεωθεί. Στη συνέχεια, μπορεί ένας άνθρωπος που του έχει χορηγηθεί διεθνής προστασία να ζητήσει ταξιδιωτικό έγγραφο που επιτρέπει να επισκεφτεί άλλες χώρες ως τουρίστας. Όμως, δεν επιτρέπεται να μείνει παραπάνω από 90 ημερολογιακές μέρες (περίπου 6 μήνες). Επιπρόσθετα, μετά από 5 χρόνια νόμιμης παραμονής στη χώρα, οι πρόσφυγες μπορούν να υποβάλλουν αίτηση μακροπρόθεσμης άδειας παραμονής στην Ελλάδα. Επιπρόσθετα, σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο οι πρόσφυγες έχουν θεμελιώδη δικαιώματα. Συγκεκριμένα, οι άνθρωποι που κινδυνεύουν στη χώρα τους εξαιτίας πολιτικών, πολεμικών αιτιών έχουν το δικαίωμα να ζητήσουν διεθνή προστασία. Δικαιούνται λοιπόν, οι πρόσφυγες άσυλο όταν πληρούν τις προϋποθέσεις της Σύμβασης της Γενεύης του 1951. Το δικαίωμα του ασύλου κατοχυρώνεται από το άρθρο 18 του χάρτη θεμελιωδών δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το άρθρο προβλέπει ότι: « το δικαίωμα ασύλου διασφαλίζεται τηρουμένων των κανόνων της Σύμβασης της Γενεύης της 28^{ης} Ιουλίου του 1951 και του Πρωτοκόλλου της 31^{ης} Ιανουαρίου 1967 περί του καθεστώτος των προσφύγων και σύμφωνα με την Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (εφεξής οριζόμενες ως " οι Συνθήκες ")». [Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης C 303/17 - 14.12.2007]. Το δικαίωμα ασύλου κατοχυρώνεται και από το άρθρο 19 του χάρτη θεμελιωδών δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το άρθρο προβλέπει «1. Απαγορεύονται οι ομαδικές απελάσεις. 2. Κανείς δεν μπορεί να απομακρυνθεί, να απελαθεί ή να εκδοθεί προς κράτος όπου διατρέχει σοβαρό κίνδυνο να του επιβληθεί η ποινή του θανάτου ή να υποβληθεί σε βασανιστήρια ή άλλη απάνθρωπη ή εξευτελιστική ποινή ή μεταχείριση». [Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης C 303/17 - 14.12.2007].

Παράλληλα, οι άνθρωποι που τους χορηγείται η διεθνής προστασία έχουν το δικαίωμα για εκπαιδευτικές υπηρεσίες, όπως, είναι τα σχολεία, τα πανεπιστήμια και τα προγράμματα κατάρτισης, με τα ίδια δικαιώματα με τους Έλληνες πολίτες. Επιπλέον, οι δικαιούχοι μπορούν να εργαστούν ως ελεύθεροι επαγγελματίες ή να ανοίξουν της δική του επιχείρηση με συγκεκριμένες προϋποθέσεις. Οι πρόσφυγες έχουν το δικαίωμα επαναπατριsmού σε αντίθεση, με τους δικαιούχους επικουρικής προστασίας οι οποίοι δεν έχουν αυτή την υπηρεσία. Τέλος, οι δικαιούχοι διεθνούς προστασίας στην Ελλάδα οι οποίοι, ζούνε νόμιμα και συνεχόμενα (επί 7 χρόνια) και που πληρούν τις προϋποθέσεις, μπορούν να υποβάλλουν αίτηση για ελληνική υπηκοότητα, όπως, επίσης, και τα παιδιά που έχουν ολοκληρώσει την πρωτοβάθμια και την δευτεροβάθμια εκπαίδευση στην Ελλάδα, δικαιούνται την Ελληνική ιθαγένεια. (<https://help.unhcr.org/greece/el/rights-and-duties/rights-and-duties-of-refugees/>).

3.2 Νόμοι που καλύπτουν τους πρόσφυγες.

Νόμος 1975/1991 με τίτλο Είσοδος, έξοδος, παραμονή, εργασία, απέλαση αλλοδαπών, διαδικασία αναγνώρισης προσφύγων και άλλες διατάξεις. Μέχρι τότε υπήρχε μόνο ο νόμος 4310/1929 ο οποίος ήταν ανεπαρκής αφού αφορούσε ζητήματα των προσφύγων από τη Μικρά Ασία. Ο νέος νόμος 1975/1991 καθορίζει τις προϋποθέσεις εισόδου και παραμονής μεταναστών στην Ελλάδα αλλά και απέλαση όσων ήταν χωρίς νομικές διατυπώσεις. Η ποινή φυλάκισης έως πέντε χρόνια προβλέπεται με τον νόμο αυτό σε όποιον εισέρχεται παράνομα στην Ελλάδα.

Νόμος 2910/2001 με τίτλο Είσοδος και παραμονή αλλοδαπών στην Ελληνική Επικράτεια. Κτήση της ιθαγένειας με πολιτογράφηση και άλλες διατάξεις. Παρόλο που ο νόμος 1975/1991 ήταν αυστηρός, αυξήθηκε η παράνομη εισροή μεταναστών και δημιουργήθηκε η ανάγκη για αντιμετώπιση του ζητήματος, αναγνωρίζοντας ότι οι μετανάστες συμβάλουν στην οικονομία και κοινωνία. Ο νέος νόμος μετέφερε την μεταναστευτική πολιτική από το Υπουργείο Δημόσιας Τάξης στο Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης. Παράλληλα μειώθηκε από 15 σε 2 έτη ο απαιτούμενος χρόνος διαμονής του μετανάστη για το δικαίωμα στην οικογενειακή επανένωση. Οι ανήλικοι μετανάστες απέκτησαν δικαίωμα στην υποχρεωτική εκπαίδευση και κατοχυρώθηκε η πρόσβαση των μεταναστών στο σύστημα δικαιοσύνης και κοινωνικής προστασίας. Επίσης ο νόμος ρύθμισε την πολιτογράφηση.

Νόμος 3386/2005 με τίτλο Είσοδος, διαμονή και κοινωνική ένταξη υπηκόων τρίτων χωρών στην Ελληνική επικράτεια, ο οποίος θεωρείται βασικό νομοθέτημα της ελληνικής μεταναστευτικής πολιτικής. Με τον νέο νόμο μειώθηκε η γραφειοκρατία, ενοποιώντας την άδεια εργασίας και διαμονής μεταναστών σε ένα έγγραφο. Έγινε προσπάθεια νομιμοποίησης παράτυπων μεταναστών και ενσωματώθηκε η κοινοτική οδηγία 2003/86 για την οικογενειακή επανένωση των μεταναστών. Επίσης ενσωματώθηκε η κοινοτική οδηγία 2003/109 για το καθεστώς του επί μακρός διαμένοντος αλλοδαπού με συμπλήρωση πενταετούς διαμονής στην Ελλάδα και γνώση της ελληνικής γλώσσας, πολιτισμού και ιστορίας. Παράλληλα προβλέπονται ποινικές, οικονομικές και διοικητικές κυρώσεις σε όσους παρέχουν υπηρεσίες σε παράνομους μετανάστες/υπηκόους τρίτων χωρών.

Νόμος 3386/2007 με τίτλο Ειδικές ρυθμίσεις θεμάτων μεταναστευτικής πολιτικής και λοιπών ζητημάτων αρμοδιότητας Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης. Με τον νόμο αυτό διευκολύνονται οι μετανάστες στην εξαγορά του 20% των ενσήμων που απαιτείται να συμπληρώσουν για να ανανεώσουν την άδεια παραμονής τους. Επίσης οι γονείς μεταναστών μπορούν να νομιμοποιούνται όταν τα παιδιά τους φοιτούν στην πρωτοβάθμια ή δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

Νόμος 3838/2010 με τις προϋποθέσεις απόκτησης ελληνικής ιθαγένειας. Τροποποιείται ο Κώδικας ελληνικής ιθαγένειας ο οποίος βασιζόταν στην αρχή του δίκαιου του αίματος. Με τον νέο νόμο τα παιδιά μεταναστών αποκτούν την ελληνική ιθαγένεια, με τη γέννησή τους στην Ελλάδα, με προϋπόθεση ότι οι δύο γονείς διαμένουν στην Ελλάδα μόνιμα και νόμιμα για 5 συνεχόμενα έτη. Επίσης παιδιά μεταναστών, τα οποία έχουν παρακολουθήσει τουλάχιστον 6 έτη ελληνικού σχολείου και κατοικούν μόνιμα και νόμιμα στη χώρα, δικαιούνται την ελληνική ιθαγένεια. Οι αλλοδαποί οι οποίοι επιθυμούν την πολιτογράφηση ως Έλληνες θα πρέπει να διανέμουν νόμιμα για επτά συνεχόμενα έτη, να έχουν λευκό ποινικό μητρώο, γνώση ελληνικών, ομαλή ένταξη στην οικονομική και κοινωνική ζωή αλλά και εξοικείωση με τους θεσμούς του πολιτεύματος.

(<https://migration.gov.gr/nomothesia/>).

3.3 Παγκόσμια Ημέρα Προσφύγων

Η Παγκόσμια Ημέρα Προσφύγων έχει οριστεί ως η 20^η Ιουνίου. Με αυτόν τον τρόπο γίνεται προσπάθεια να τιμηθεί το ψυχικό σθένος εκατομμυρίων προσφύγων και εσωτερικά εκτοπισμένων ανά τον κόσμο, οι οποίοι ταξιδεύουν διά θαλάσσης που είναι

επικίνδυνο διότι ψάχνουν οι άνθρωποι αυτοί καλύτερες ευκαιρίες ζωής. Ο αριθμός των ανθρώπων που έχουν αναγκαστεί να φύγουν από την χώρα τους λόγω πολέμου ή άλλων συνθήκων ανέρχεται σήμερα στα 70 εκατομμύρια. Επίσης, από το 2014 μέχρι το 2018 έχουν χάσει την ζωή τους περίπου 17.000 άνθρωποι. Η Ελλάδα αποτελεί για τους πρόσφυγες την κύρια επιλογή για την έναρξη της καινούργιας τους ζωής.

(<https://www.eliamep.gr/media/%CF%80%CE%B1%CE%B3%CE%BA%CF%8C%CF%83%CE%BC%CE%B9%CE%B1-%CE%B7%CE%BC%CE%AD%CF%81%CE%B1-%CF%80%CF%81%CE%BF%CF%83%CF%86%CF%8D%CE%B3%CF%89%CE%BD-%CE%BF%CE%B9-%CF%80%CF%81%CE%BF%CF%84%CE%AC%CF%83%CE%B5/>).

3.4 Προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι πρόσφυγες

Τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι πρόσφυγες προσπαθώντας να ενταχθούν στην ελληνική κοινωνία είναι: γραφειοκρατικά προβλήματα για την έκδοση δημόσιων εγγράφων απαραίτητων για την πρόσβασή τους σε δημόσιες υπηρεσίες προβλήματα αναφορικά με τη στέγαση, την εκμάθηση ελληνικών και την εκπαίδευση, καθώς και την εξεύρεση εργασίας. Η διαδικασία για την έκδοση ΑΦΜ για τους αιτούντες άσυλο και πρόσφυγες, αφού πλέον απαιτείται η ενδοϋπηρεσιακή επιβεβαίωση των στοιχείων τους μέσω της Υπηρεσίας Ασύλου: με τον τρόπο αυτό στη Θεσσαλονίκη η έκδοση ΑΦΜ μπορεί να διαρκέσει μέχρι και πέντε μήνες με αποτέλεσμα την αδυναμία νόμιμης απασχόλησης και εγγραφής στα μητρώα του ΟΑΕΔ. Επιπλέον, στις περιπτώσεις που ενδιάμεσα από την έκδοση του ΑΦΜ ως την αίτηση έκδοσης κλειδάριθμου έχει ανανεωθεί το τρίπτυχο, κι άρα ο αριθμός της κάρτας έχει αλλάξει, οι αιτούντες άσυλο και πρόσφυγες πρέπει να περιμένουν εκ νέου την ενδοϋπηρεσιακή επιβεβαίωση των νέων στοιχείων τους. Με τον τρόπο αυτό προκαλούνται αλυσιδωτές συνέπειες, όπως η αδυναμία υποβολής φορολογικής δήλωσης, άρα και ο αποκλεισμός από την πρόσβαση σε παροχές και επιδόματα.

«Για τα ασυνόδευτα παιδιά, η προϋπόθεση της διασύνδεσής τους με το ΑΦΜ ενήλικου προσώπου, οδηγεί σε πλήρη αδυναμία έκδοσης ΑΦΜ. Παράλληλα, οι δυσκολίες που παρατηρούνται ανά τακτά χρονικά διαστήματα στην έκδοση ΑΜΚΑ οδηγούν πρακτικά

στον αποκλεισμό των προσφύγων από τις δημόσιες υπηρεσίες υγείας, όπου ήδη υπάρχουν μεγάλες δυσκολίες από την έλλειψη διερμηνέων. Σε ό,τι αφορά τη στέγαση, προβλέπεται πλέον ότι όσοι φιλοξενούμενοι λαμβάνουν θετική απόφαση στο αίτημα ασύλου, οφείλουν να αποχωρήσουν από τις στεγαστικές παροχές έξι μήνες μετά την επίδοση της απόφασης αυτής. Παράλληλα, το διάδοχο πρόγραμμα φιλοξενίας για τους ανθρώπους αυτούς, ενώ θα έπρεπε να μπορεί να υποδεχθεί τους πρόσφυγες στις 1/6/2019 ακόμα μέχρι και σήμερα δεν είναι έτοιμο. Αλλά και το πρόγραμμα επιδοτούμενης κατάρτισης και απασχόλησης για τους πρόσφυγες, το οποίο προβλέπονταν να είναι σε λειτουργία από 1/6/2019, μέχρι και σήμερα δεν έχει ξεκινήσει. Σε όλα αυτά προστίθενται και οι καθυστερήσεις έκδοσης Άδειας Διαμονής Ενιαίου Τύπου, και συνεπώς και ταξιδιωτικών εγγράφων, για τους αναγνωρισμένους πρόσφυγες, οι οποίοι θα καλούνται να αποχωρήσουν από τα στεγαστικά προγράμματα που τους παρέχουν μέχρι σήμερα υποστήριξη, χωρίς να έχουν τακτοποιήσει νομικές και διοικητικές εκκρεμότητες. Παράλληλα, καταγράφονται ελλείψεις δωρεάν εντατικών προγραμμάτων για την εκμάθηση ελληνικών -απαραίτητη προϋπόθεση για την κοινωνική ένταξη και την πρόσβαση στην αγορά εργασίας. Το φαινόμενο της σχολικής διαρροής είναι επίσης συχνό, ενώ σημειώνονται καθυστερήσεις στην έναρξη των τμημάτων ένταξης (σε κάποια σχολεία φέτος τα τμήματα σχηματίστηκαν τον Ιανουάριο!), ενώ όπου φοιτά μικρός αριθμός προσφυγόπουλων δεν σχηματίζονται καν τμήματα ένταξης» τονίζει η ΜΚΟ. (Άρθρο από την ΑΡΣΙΣ – Κοινωνική οργάνωση υποστήριξης νέων).

Κεφάλαιο 4^ο: Η Έρευνα

4.1 Επιλογή θέματος

Η έρευνα που πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια της πτυχιακής μου εργασίας έχει ως θέμα « Το προσφυγικό ρεύμα εντός και εκτός της σχολικής τάξης». Το προσφυγικό ρεύμα αποτελεί ένα ιδιαίτερα σημαντικό θέμα από τον 20^ο αιώνα αλλά εμφανίστηκε έντονα το 2015 και διαρκεί μέχρι σήμερα. Το κράτος έχει μεριμνήσει για τους πρόσφυγες μέσω της αίτησης ασύλου προκειμένου να ενταχθούν με ασφάλεια οι άνθρωποι αυτοί. Όμως, όταν οι πρόσφυγες (παιδιά, έφηβοι αλλά και μεγαλύτερης ηλικίας) προσπάθησαν να ενταχθούν στη σχολική ζωή για την ανάπτυξη του μορφωτικού τους επιπέδου αλλά και για την δημιουργία καλύτερων συνθηκών της ζωής τους, υπήρξαν αναταράξεις τόσο των εκπαιδευτικών όσο και των Ελλήνων πολιτών με αποτέλεσμα αυτοί οι άνθρωποι να βρεθούν στο περιθώριο. Γι' αυτούς τους λόγους αποφάσισα στην πτυχιακή μου να ασχοληθώ με αυτό το θέμα και συγκεκριμένα στο ερωτηματολόγιό που δημιούργησα μέσω των φοιτητών αλλά και των εκπαιδευτικών – φοιτητών που απευθύνθηκα να δω εάν γνωρίζουν για το θέμα αυτό, εάν γνωρίζουν τις διαφορές του πρόσφυγα με τον μετανάστη, σαν εκπαιδευτικοί εάν έχουν βρεθεί στην σχολική τους τάξη μαθητές πρόσφυγες και τέλος, πως θα αντιμετώπιζαν τα παιδιά αυτά στη σχολική τάξη. Τέλος, το προσφυγικό είναι ένα σημαντικό θέμα που πρέπει να βρεθούν λύσεις για να ενταχθούν οι άνθρωποι αυτοί στις νέες συνθήκες.

4.2 Σκοπός και στόχοι της έρευνας

Το προσφυγικό ρεύμα που ήρθε στη χώρα και κυρίως η ενσωμάτωσή του στους ρυθμούς και στην ζωή της χώρας αποτελεί ένα σημαντικό ζήτημα. Οι σκοποί της έρευνας που εκπόνησα είναι:

- Η δημιουργία προβληματισμών στα άτομα που θα απαντήσουν στην έρευνα καταλληλότερη για την αντιμετώπιση του προσφυγικού ρεύματος είτε ως άνθρωποι, είτε ως μελλοντικοί εκπαιδευτικοί.
- Σκοπός μου είναι επίσης, να δω μέσω της έρευνας τις γνώσεις των ατόμων για το προσφυγικό και να τους θέσω σε διαδικασία αναζήτησης πληροφοριών.

Οι στόχοι της έρευνας είναι:

- Να διευρύνω τους ορίζοντες των φοιτητών και των εκπαιδευτικών που απευθύνθηκε το ερωτηματολόγιο.
- Η ενσυναίσθηση για το προσφυγικό θέμα στη σχολική τάξη ως εκπαιδευτικοί και ως άνθρωποι.
- Να δημιουργήσω ερεθίσματα για έρευνα πληροφοριών για το θέμα που μας απασχολεί.
- Να εκφράσουν προσωπικές απόψεις για το προσφυγικό θέμα γενικά αλλά και απόψεις για το προσφυγικό στη σχολική τάξη.
- Να δημιουργηθεί θετική άποψη για υποστήριξη και εύρεση λύσεων για το προσφυγικό.

4.3 Ερευνητικά ερωτήματα

Τα ερευνητικά ερωτήματα που τέθηκαν χωρίστηκαν σε τρεις κατηγορίες.

1^η κατηγορία: «Οι παρακάτω ερωτήσεις αφορούν τις γνώσεις σας για το προσφυγικό ρεύμα που επικρατεί τις τελευταίες δεκαετίες στη χώρα μας».

Ερωτήσεις:

1. Τι είναι προσφυγικό ρεύμα;
2. Ποιους ονομάζουμε πρόσφυγες;
3. Ποια η διαφορά της λέξης "πρόσφυγας" με την λέξη "μετανάστης";
4. Πότε ξεκίνησε το πρώτο μεταναστευτικό ρεύμα στην Ελλάδα;

2^η κατηγορία: « Οι παρακάτω ερωτήσεις αφορούν την γνώμη σας για τους πρόσφυγες και την ένταξη τους στα σχολεία».

1. Πιστεύετε ότι οι πρόσφυγες μπορούν να διδαχθούν την ελληνική γλώσσα;
2. Είναι δεκτοί οι πρόσφυγες από τον ελληνικό λαό;
3. Πιστεύετε ότι η κουλτούρα των προσφύγων είναι χρήσιμη στην σχολική τάξη;
4. Γιατί είναι χρήσιμη η κουλτούρα των προσφύγων στη σχολική τάξη;

3^η κατηγορία: « Οι ερωτήσεις αφορούν την γνώμη σας ως μελλοντικούς δασκάλους/δασκάλες».

1. Ποιος είναι ο ρόλος του δασκάλου στο προσφυγικό ρεύμα; Ποια θα ήταν η στρατηγική σας γι' αυτά τα παιδιά στη σχολική τάξη;
2. Τι νομίζετε ότι πρέπει να βελτιωθεί στην εκπαίδευση των προσφύγων;
3. Ποια πιστεύετε ότι είναι τα εφόδια που έχουν οι πρόσφυγες από την αρχική τους εκπαίδευση;
4. Έχετε σχετικές εμπειρίες (μαθητές κατά την διάρκεια της πρακτικής σας κ.α.);
5. Αν έχετε, ποιες ήταν οι εμπειρίες σας;

4.4 Συμμετέχοντες

Αρχικά, το ερωτηματολόγιο της έρευνας δημιουργήθηκε με τη βοήθεια της εφαρμογής «google drive». Επίσης, λόγω της κατάστασης που υπάρχει, το ερωτηματολόγιο δόθηκε στους φοιτητές ανώνυμα και σε ηλεκτρονική μορφή. Το ερωτηματολόγιο πραγματοποιήθηκε από τους φοιτητές του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας και συγκεκριμένα του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης. Συμμετείχαν 31 φοιτητές και εκπαιδευτικοί άλλων βαθμίδων αλλά και φοιτητές με δεύτερο πτυχίο. Η επιλογή στο να απαντήσουν φοιτητές και εκπαιδευτικοί στο ερωτηματολόγιο έγινε διότι θέλω να δω τις απόψεις αλλά και την αντιμετώπιση των μελλοντικών εκπαιδευτικών αλλά και των εκπαιδευτικών για το προσφυγικό ζήτημα στη σχολική τάξη.

Στους παρακάτω πίνακες παρουσιάζονται το φύλο των φοιτητών και στο έτος που βρίσκονται. (Πίνακας 1 και 2).

Φύλο	Γυναίκες	Άνδρες
31 φοιτητές	83.9% (26 γυναίκες)	16,1% (5 άνδρες)

Έτος σπουδών φοιτητών.	Αριθμός φοιτητών ανά έτος.	Ποσοστό φοιτητών ανά έτος.
1 ^ο	6	19,4%

2 ^ο	7	22,6%
3 ^ο	2	6,5%
4 ^ο	8	25,8%
Άλλο	8	25,8%

Στην έρευνα συμμετείχαν 31 φοιτητές εκ των οποίων 26 ήταν γυναίκες με ποσοστό 83,9% και 5 άνδρες με ποσοστό 16,1%. Ο αριθμός των φοιτητών που είναι πρώτο έτος είναι 6 φοιτητές και με ποσοστό 19,4%, ο αριθμός φοιτητών 2^{ου} έτους είναι 7 και με ποσοστό 22,6%. Στη συνέχεια, ο αριθμός των φοιτητών του 3^{ου} έτους είναι 2 με ποσοστό 6,5%, στο 4^ο έτος ο αριθμός των φοιτητών είναι 8 και ποσοστό 25,8%. Τέλος, μεγάλος ήταν ο αριθμός των ατόμων που είτε σπούδαζαν σε μεγαλύτερο έτος, είτε εργάζονται ως εκπαιδευτικοί με αριθμό των ατόμων 8 και ποσοστό 25,8%.

4.5 Μεθοδολογία της έρευνας

Στην έρευνα όπως έχει προαναφερθεί συμμετείχαν 31 φοιτητές αλλά και εκπαιδευτικοί, οι οποίοι είναι φοιτητές του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας. Οι άνθρωποι αυτοί κατάγονται από διάφορα μέρη της Ελλάδας. Η έρευνα διεξήχθη από τον Οκτώβριο έως τον Νοέμβριο του 2020, όπου και συγκεντρώθηκε ο επιθυμητός αριθμός φοιτητών (το σύνολο που είχε οριστεί ήταν 30). Τέλος, το ερωτηματολόγιο δημοσιεύτηκε στους φοιτητές διαδικτυακά μέσω της πλατφόρμας «Google drive», όπου στην συγκεκριμένη πλατφόρμα μπορούμε να δημιουργήσουμε τα ερωτηματολόγια (Google forms).

4.5.1 Ερευνητικά Εργαλεία

Οι μέθοδοι συλλογής δεδομένων που χρησιμοποιήθηκαν επιλέχθηκαν η ποιοτική και ποσοτική μέθοδος (μικτή). Στο ερωτηματολόγιο που μοιράστηκε υπήρχαν ερωτήσεις ανοιχτού και κλειστού τύπου. Το ερωτηματολόγιο απαντήθηκε διαδικτυακά στους φοιτητές. Τα αποτελέσματα που δόθηκαν από τις ερωτήσεις ανοιχτού τύπου είναι με βάση τις απόψεις και τις εμπειρίες αλλά και τις γνώσεις των ατόμων. Τα αποτελέσματα από τις ερωτήσεις κλειστού τύπου έχουν αναλυθεί μέσω του συστήματος του υπολογιστή και έχουν χωριστεί οι απαντήσεις σε ποσοστά αυτόματα.

4.6 Αποτελέσματα

4.6.1 Οι ερωτήσεις αφορούν τις γνώσεις σας για το προσφυγικό ρεύμα που επικρατεί τις τελευταίες δεκαετίες στη χώρα μας.

Απαντήσεις:

- Το κύμα των προσφύγων που κατέφτασε τα τελευταία χρόνια στη χώρα μας.
- Είναι οι άνθρωποι που κατέφυγαν στην χώρα μας ή και σε άλλες χώρες διωγμένοι από την δική τους
- Προσφυγικό ρεύμα είναι ένα σύνολο ανθρώπων που έχουν εγκαταλείψει τη χώρα/πατρίδα τους και οι οποίοι μετακινούνται σε άλλη χώρα με καλύτερες συνθήκες διαβίωσης
- Προσφυγικό ρεύμα είναι η μετακίνηση ανθρώπων από τη χώρα τους προς μια άλλη χώρα για διάφορους λόγους.
- Η μετακίνηση ανθρώπων σε διαφορετικό τόπο από αυτόν που γεννήθηκαν και μεγάλωσαν λόγω συγκεκριμένων αιτιών όπως ο πόλεμος.
- Πολύ μεγάλος αριθμός ανθρώπων που εισρέουν προς συγκεκριμένο τόπο.
- Η μαζική, βίαιη αλλαγή χώρας από πληθυσμούς που βιώνουν ακραίες κοινωνικές, πολιτικές, οικονομικές, θρησκευτικές καταστάσεις, όπως ο πόλεμος, η δικτατορική ορφή πολιτευμάτων, η φτώχεια κα
- Η αυξημένη εισροή προσφύγων σε μια γεωγραφική επικράτεια
- Προσφυγικό ρεύμα είναι ομάδες προσφύγων που μετακινούνται όλοι μαζί ψάχνοντας μια χώρα για να προστατευτούν
- Κινητοποίηση μάζας ανθρώπων που μεταναστεύουν βίαια από τον τόπο που διαμένουν σε άλλο κράτος, ώστε να βρουν καλύτερες συνθήκες ζωής.
- Οι πρόσφυγες που έρχονται από άλλες χώρες είτε ξένης είτε ελληνικής καταγωγής
- Προσφυγικό ρεύμα είναι μια ομάδα προσφύγων που καταφεύγει σε μια χώρα.
- Οι πρόσφυγες που έρχονται από Συρία λόγω πολέμου
- Είναι ένας πλήθος ανθρώπων μιας χώρας, οι οποίοι αναγκάζονται να φύγουν από αυτή, για διάφορους λόγους, μαζικά.
- Ομάδες ανθρώπων φεύγουν από την πατρίδα τους και ζητούν καταφύγιο σε άλλη χώρα
- Προσφυγικό ρεύμα είναι το σύνολο ανθρώπων που αναγκάζονται να φύγουν άθελά τους από τη χώρα καταγωγής τους για μια καλύτερη ζωή.
- Προσφυγικό ρεύμα είναι η εισροή προσφύγων σε μια χώρα.

- Η τάση των ανθρώπων να μετακομίζουν από την πατρίδα τους σε μια άλλη χώρα.
- Η μαζική εισροή προσφύγων σε μια άλλη χώρα.
- Οι πρόσφυγες που εισέρχονται καθημερινά στην χώρα μας τις τελευταίες δεκαετίες.
- Μια μεγάλη μετακίνηση πληθυσμών
- Μία μεγάλη ομάδα ανθρώπων που αναγκάζονται να φύγουν από τον τόπο τους για διάφορους λόγους όπως πόλεμος.
- Μάζες προσφύγων που συρρέουν σε μια χώρα σε μεγάλα ποσοστά.
- Η μαζική μεταφορά ανθρώπων από την χώρα τους σε κάποια άλλη χώρα.
- Από τις ανατολικές χώρες φεύγουν οι άνθρωποι λόγω πολέμου και λόγω κυβερνητικών πιέσεων και πηγαίνουν στην Ευρώπη.
- Η τάση των ανθρώπων προς την προσφυγιά
- Οι μεταναστευτικές ροές που δημιουργούνται λόγω εμπόλεμων ζωνών.
- Η εισροή προσφύγων στην χώρα μας
- Η συρροή ατόμων με διαφορετική εθνική προέλευση στη χώρα μας για λόγους οικονομικούς, πολιτικούς, κλπ.
- Ένα σύνολο αλλοεθνών που μετακινείται προς μία άλλη χώρα.

Συζήτηση απαντήσεων: Οι φοιτητές και οι εκπαιδευτικοί όπως διαπιστώνεται από τις απαντήσεις που έδωσαν γνωρίζουν για το προσφυγικό ρεύμα. Όπως έχει αναφερθεί στο θεωρητικό μέρος της παρούσας εργασίας το προσφυγικό ρεύμα είναι η μαζική μετακίνηση πληθυσμών στην Ευρώπη κατά κύριο λόγο εξαιτίας πολεμικών ή πολιτικών γεγονότων που του εξαναγκάζουν να αποχωρήσουν από την χώρα τους, προκειμένου να μην κινδυνεύει η ζωή των προσφύγων αλλά και να βρουν καλύτερες συνθήκες διαβίωσης, εργασίας και φιλοξενίας. Στις απαντήσεις που δόθηκαν αναφέρεται ότι το προσφυγικό ρεύμα ξεκίνησε πρόσφατα. Συγκεκριμένα η απάντηση ήταν «Το κύμα των προσφύγων που κατέφτασε τα τελευταία χρόνια στη χώρα μας».

Το προσφυγικό ρεύμα από και προς την Ελλάδα ξεκίνησε από τον 19^ο αιώνα όπου ο αριθμός των προσφύγων που κατέφτασαν στη χώρα δεν ήταν μεγάλος. Τον 20^ο αιώνα αυξήθηκε η μαζική εισροή προσφύγων στη χώρα και συνεχιζόταν για χρόνια με σταθερούς ρυθμούς. Όμως, τον 21^ο αιώνα και συγκεκριμένα το 2015 αυξήθηκε σε μεγάλο ποσοστό η εισροή προσφύγων στη χώρα και συνεχίζεται ως σήμερα.

Σε άλλη απάντηση που δόθηκε «Οι πρόσφυγες που έρχονται από Συρία λόγω πολέμου», ο πρόσφυγες εγκαταλείπουν την χώρα τους κυρίως λόγω πολεμικών γεγονότων και έρχονται από την Συρία όπως έχουν δείξει έρευνες σε μεγάλο ποσοστό αλλά, οι πρόσφυγες προέρχονται και από άλλες χώρες όπως: Αφγανιστάν, το Ιράκ. Επίσης, πληθυσμός προσφύγων προέρχεται από διάφορες Αφρικανικές χώρες, δηλαδή την Νιγηρία, τη Σομαλία, τη Γκάμπια. Τέλος, πρόσφυγες κατάγονται και από άλλες χώρες όπως το Πακιστάν, το Ιράν και την Αίγυπτο.

Ποιους ονομάζουμε πρόσφυγες;

- Εκείνους που αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν βίαια την πατρίδα τους κυρίως λόγω πολέμου ή φυσικών καταστροφών.
- Τους ανθρώπους που αναγκάζονται να φύγουν από την πατρίδα τους για ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα με την προϋπόθεση, είτε λόγω πολέμου είτε λόγω άλλων προβληματικών καταστάσεων.
- Είναι αυτοί που αναγκάστηκαν λόγω των συνθηκών που επικρατούν στην χώρα τους να φύγουν χωρίς την απαραίτητη προετοιμασία για ένταξη σε μια άλλη χώρα αλλά ορμώμενοι από την ανάγκη να σώσουν την ζωή τους
- Πρόσφυγες λέγονται τα άτομα τα οποία φεύγουν από τον τόπο διαμονής τους εξαιτίας πολέμων και πηγαίνουν σε μέρη οπου οι συνθήκες διαβίωσης είναι πιο κατάλληλες
- Πρόσφυγες είναι οι άνθρωποι, οι οποίοι αναγκάστηκαν να φύγουν από τη χώρα τους λόγω σοβαρών εσωτερικών προβλημάτων πχ πολεμική σύρραξη, πολιτικός διωγμός.
- Πρόσφυγες είναι οι άνθρωποι που για κάποιους λόγους οδηγούνται στην αλλαγή του τόπου διαμονής και ζωής γενικότερα.
- Τους ανθρώπους που αναγκάζονται να εγκαταλείψουν τον τόπο καταγωγής τους και να αναζητήσουν νέο τόπο.
- Τους ανθρώπους που αναγκάζονται βιαίως να αλλάξουν χώρα διαμονής λόγω κρίσιμων καταστάσεων.
- Όσους εγκατέλειψαν τον τόπο τους για οικονομικούς η πολιτικούς λόγους
- Πρόσφυγες ονομάζουμε τους ανθρώπους που αναγκάζονται να εγκαταλείψουν τον τόπο τους λόγω πολέμου.

- Αυτούς που φεύγουν με τη βία/ακούσια (εξαναγκάζονται) από τον τόπο τους (εξαιτίας πολέμου πχ), με σκοπό να προστατεύσουν τις ζωές τους.
- Αυτοί που έρχονται από έναν άλλο τόπο εξαιτίας κάποιων καταστάσεων
- Πρόσφυγες είναι οι άνθρωποι που αναγκάζονται να φύγουν ή τους διώχνουν από την χώρα καταγωγής ή διαμονής τους.
- Τους ανθρώπους που μεταναστεύουν αναγκαστικά σε ξένη χώρα.
- Οι άνθρωποι που αναγκάζονται να εγκαταλείψουν την πατρίδα τους για λόγους όπως ο πόλεμος κ.ά.
- Όσους αναγκάζονται να φύγουν.
- Πρόσφυγες καλούνται οι άνθρωποι που αναγκάζονται να εγκαταλείψουν τον τόπο τους χωρίς τη θέλησή τους με μόνο σκοπό μια καλύτερη ζωή σε ένα άλλο μέρος.
- Πρόσφυγες είναι οι άνθρωποι που λόγω δικαιολογημένου φόβου εξαιτίας της φυλής, της εθνικότητας, της θρησκείας ή άλλων παραγόντων αναγκάζονται να εγκαταλείψουν την πατρίδα τους και ζητούν άσυλο από κάποια άλλη χώρα.
- Τους ανθρώπους που αναγκάζονται για διάφορους λόγους να φεύγουν από την πατρίδα τους και να πηγαίνουν σε μια άλλη χώρα.
- Πρόσφυγας είναι κάθε άνθρωπος που φεύγει χωρίς τη θέλησή του από το κράτος όπου είναι πολίτης για να διαφύγει από πολέμους ή άλλους λόγους.
- Τα άτομα που αναγκάζονται να εγκαταλείψουν την χώρα τους λόγω πολέμου.
- Τα άτομα τα οποία αναγκάζονται να εγκαταλείψουν την πατρίδα τους λόγω ιδιαίτερων συνθηκών επειδή απειλείται η ελευθερία και η ίδια τους η ζωή
- Τους ανθρώπους που φεύγουν από τη χώρα τους γιατί τους έχουν αναγκάσει όπως να υπάρχει πόλεμος.
- Όσους φεύγουν χωρίς την θέλησή τους από την πατρίδα τους. Αυτό γίνεται γιατί είναι είτε ανεπιθύμητοι διώκονται στην χώρα τους είτε υπάρχει πόλεμος κλπ.
- Αυτοί οι οποίοι αναγκάστηκαν να φύγουν από την χώρα τους για οποιονδήποτε λόγο (πχ. Πόλεμος)
- Αυτούς που έχουν αναγκαστεί να φύγουν από την πατρίδα τους για να σώσουν την ζωή τους.
- Τους ανθρώπους που αναγκάζονται να φύγουν από τη χώρα τους
- Αυτοί που μετακινούνται αναγκαστικά ,γιατί ίσως κινδυνεύει η ζωή τους.
- Αυτούς που αναγκάζονται να εγκαταλείψουν την χώρα τους εξαιτίας πολέμου

- Άτομα που έχουν εγκαταλείψει τη χώρα τους κυρίως εξαιτίας δύσκολων καταστάσεων όπως είναι ο πόλεμος, η οικονομική εξαθλίωση, κλπ.
- Αυτούς που αναγκάζονται να καταφύγουν σε μια άλλη χώρα για πολιτικούς, στρατιωτικούς και άλλους λόγους.

Οι φοιτητές στην συγκεκριμένη ερώτηση απάντησαν σωστά. Συγκεκριμένα όντως οι πρόσφυγες είναι άτομα που έχουν διωχτεί από την χώρα τους ή έχουν αναγκαστεί να εγκαταλείψουν την χώρα τους λόγω πολεμικών, θρησκευτικών και πολιτικών γεγονότων για να σώσουν την ζωή τους και να πάνε σε άλλη χώρα προκειμένου να μην κινδυνεύουν και να βρουν καλύτερες συνθήκες ζωής και εργασίας.

Ποια η διαφορά της λέξης "πρόσφυγας" με την λέξη "μετανάστης";

- Ο μετανάστης επιλέγει με τη θέλησή του να μετακινηθεί, κυρίως για εύρεση εργασίας και βελτίωση των συνθηκών της ζωής του. Λόγοι κυρίως οικονομικοί!
- Τεράστια πιστεύω. Ο μετανάστης φεύγει με τη θέληση του για να κάνει μία νέα αρχή σε κάποια άλλη χώρα. Ο πρόσφυγας αναγκάζεται να φύγει.
- Ο μετανάστης είναι αυτός που φεύγει από την χώρα του με την θέληση του για να πάει σε μια άλλη διαθέτοντας τα απαραίτητα και έχοντας βρει στέγη , εργασία ή και τα δύο στην χώρα στην οποία καταφεύγει
- Η διαφορά μεταξύ του πρόσφυγα και του μετανάστη είναι ότι ο πρόσφυγας φεύγει ακούσια, ενώ ο μετανάστης εκούσια
- Πρόσφυγας είναι αυτός που φεύγει ακούσια, δηλαδή χωρίς τη θέλησή του από την πατρίδα του, ενώ ο μετανάστης φεύγει εκούσια με σκοπό την αναζήτηση καλύτερης ποιότητας ζωής.
- Ο πρόσφυγας αναγκάζεται να εγκαταλείψει το σπίτι του για πολύ σημαντικούς λόγους (π.χ. κινδυνεύει η ζωή του). Ο μετανάστης απλά αναζητεί καλύτερους τρόπους διαβίωσης σε μια νέα, πιο αναπτυγμένη συνήθως χώρα.
- Ο πρόσφυγας έχει ως μονόδρομη λύση την αλλαγή χώρας διαμονής ενώ αντίθετα, ο μετανάστης επιλέγει αυτή την αλλαγή.
- Μετανάστης μπορεί να είναι κάποιος και κατ' επιλογή. Πρόσφυγας όχι
- Ο πρόσφυγας φεύγει από την χώρα λόγω πολέμου με σκοπό να σώσει την ζωή του ενώ ο μετανάστης φεύγει από την χώρα του με την θέληση του για οικονομικούς κυρίως λόγους.

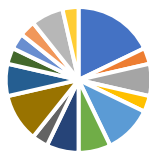
- Πρόσφυγας = αναγκάζεται δια της βίας να φύγει από τον τόπο του. Μετανάστης= εκούσια εγκαθίδρυση σε νέα χώρα με σκοπό την οικονομική εξασφάλιση ή κάποιου άλλου είδους ποιοτικότερη ζωή.
- Ο μετανάστης έρχεται επειδή μπορεί να το θέλει ενώ ο πρόσφυγας εξαιτίας κάποιον καταστάσεων πχ πόλεμος
- Ο πρόσφυγας αναγκάζεται να φύγει από τη χώρα καταγωγής ή διαμονής του ενώ ο μετανάστης φεύγει οικειοθελώς για μια καλύτερη ζωή δηλαδή για την εύρεση εργασίας κτλ.
- Ο μετανάστης μεταναστεύει για άλλους λόγους με δίκη του θέληση ενώ ο πρόσφυγας όχι. Λόγω πολέμου.
- Η προσφυγιά δεν είναι επιλογή. Μετανάστες θεωρούνται όσοι αποφασίζουν να φύγουν στο εξωτερικό για λόγους όπως δουλειά, έρωτα κλπ.
- Ο μετανάστης δεν φεύγει επειδή κινδυνεύει αλλά επειδή το επιλέγει και μπορεί να επιστρέψει όποτε θελήσει.
- Η διαφορά διακρίνεται στη επιλογή των ανθρώπων ή όχι.
- Οι μετανάστες φεύγουν ηθελημένα από την περιοχή τους, σε αντίθεση με τους πρόσφυγες που το κάνουν από ανάγκη.
- Πρόσφυγας είναι αυτός που αναγκάζεται να εγκαταλείψει την χώρα του ενώ ο μετανάστης χαρακτηρίζεται από εθελούσια μετακίνηση σε μια άλλη χώρα.
- Πρόσφυγας είναι κάποιος που έφυγε χωρίς τη θέληση του, ενώ μετανάστης είναι αυτός που το επέλεξε.
- Η διαφορά ανάμεσα στις δύο έννοιες είναι ότι ο μετανάστης επιλέγει να φύγει από τη χώρα στην οποία είναι κάτοικος για να βελτιώσει τη ζωή του, ενώ ο πρόσφυγας φεύγει αναγκαστικά από τον τόπο του εξαιτίας κάποιας άμεσης απειλής.
- Ο πρόσφυγας φεύγει λόγω πολέμου ενώ ο μετανάστης φεύγει Γιατί αναζητεί μια καλύτερη ζωή σε οικονομικό, επαγγελματικό και πολιτικό επίπεδο.
- Οι πρόσφυγες είναι άτομα τα οποία αναγκάζονται να εγκαταλείψουν την πατρίδα τους λόγω ιδιαίτερων συνθηκών επειδή απειλείται η ελευθερία και η ίδια τους η ζωή ενώ οι μετανάστες επέλεξαν να αφήσουν τη χώρα τους προκειμένου να βελτιώσουν τις συνθήκες ζωής τους
- Πρόσφυγας αναγκάζεσαι να φύγεις από τη χώρα πχ πόλεμος, διωγμός ενώ μετανάστης φεύγει με τη θέλησή του από τον τόπο του.

- Ο πρόσφυγας φεύγει ακούσια από την πατρίδα του. Ο μετανάστης με την θέλησή του(πχ οικονομικοί μετανάστες)
- Ο μετανάστης φεύγει από την χώρα του επειδή το έχει επιλέξει ο ίδιος, σε αντίθεση με τον πρόσφυγα
- Ο μετανάστης φεύγει από την πατρίδα του για λόγους επιβίωσης....πηγαίνει σε άλλο κράτος για να δουλέψει.
- Πρόσφυγας : ακούσια Μετανάστης : εκούσια
- Ο μετανάστης συνήθως έχει μετακινηθεί για οικονομικούς λόγους.
- Ο μετανάστης επιλέγει να πάει σε κάποια άλλη χώρα πχ για καλύτερες ευκαιρίες στον εργασιακό χώρο ενώ ο πρόσφυγας αναγκάζεται
- Ο πρόσφυγας συνήθως εγκαταλείπει την χώρα του πάρα τη θέληση του, επειδή το επιβάλλουν οι συνθήκες. Αντίθετα μετανάστης μπορεί να χαρακτηριστεί οποιαδήποτε άνθρωπος αφήνει, με τη θέληση του συνήθως, τον τόπο προέλευσης του προς αναζήτηση καλύτερων συνθηκών διαβίωσης όπως είναι η εργασία, οι σπουδές, κλπ.
- Ο πρόσφυγας αναγκάζεται να φύγει ενώ ο μετανάστης το επιλέγει.

Ο πρόσφυγας όπως έχει προαναφερθεί είναι το άτομο που αναγκάζεται να εγκαταλείψει την χώρα του λόγω πολεμικών, πολιτικών, θρησκευτικών γεγονότων και πάει σε άλλη χώρα για να δημιουργήσει καλύτερες βιοτικές συνθήκες με ασφάλεια. Αντίθετα, ο μετανάστης εγκαταλείπει την χώρα του με την θέλησή του για να δημιουργήσει καλύτερες συνθήκες ζωής, για εύρεση καλύτερης εργασίας, για συνάντηση με την οικογένεια του. Άρα, ο πρόσφυγας διώχεται βίαια από την χώρα του, ενώ ο μετανάστης εγκαταλείπει την χώρα του με την θέλησή του.

Πότε ξεκίνησε το πρώτο προσφυγικό ρεύμα στην Ελλάδα;

Πρώτο προσφυγικό ρεύμα στην Ελλάδα

Το μεγαλύτερο ποσοστό των απαντήσεων όπως φαίνεται και στο γράφημα είναι η απάντηση «Δεν γνωρίζω». Η σωστή απάντηση είναι ότι ξεκίνησε από τον 19^ο αιώνα όπως αναφέρεται στην ιστορία (Ιστορία Γ Γενικού Λυκείου) αλλά η μεγαλύτερη εισροή προσφύγων έγινε τον 20^ο αιώνα.

Δεύτερος θεματικός άξονας (ερωτήσεις / απαντήσεις).

4.6.2 Οι ερωτήσεις αφορούν την γνώμη σας για τους πρόσφυγες και την ένταξη τους στα σχολεία.

1. Πιστεύετε ότι οι πρόσφυγες μπορούν να διδαχθούν την ελληνική γλώσσα;

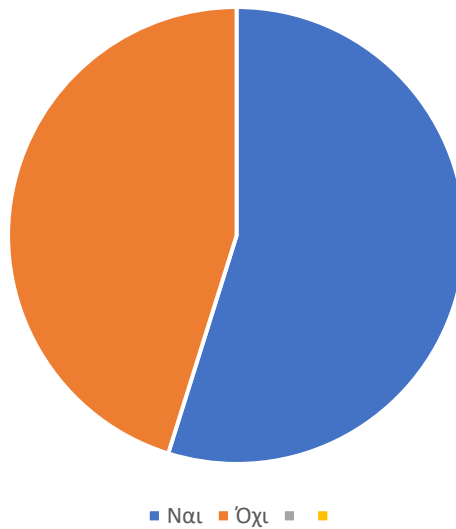
- Ναι!
- Φυσικά!
- Βεβαιότατα και μάλιστα σε όλες τις ηλικίες.
- Βεβαιότατα.
- Ναι μπορούν.
- Φυσικά και μπορούν.
- Φυσικά!
- Ναι. Με την κατάλληλη διδασκαλία.
- Με την σωστή καθοδήγηση των δασκάλων πιστεύω πως είναι εφικτό να διδαχτούν την ελληνική γλώσσα
- Ασφαλώς.

- Μπορούν αν και είναι δύσκολη αλλά απαιτείται η ένταξη τους σε τμήματα ένταξης με ειδική ύλη και ειδικά βιβλία γι' αυτούς.
- Φυσικά. Βέβαια, ανάλογα και από ποια χώρα ήρθαν, θα έχουν προφορά, αλλά αυτό δεν είναι πρόβλημα.
- Ναι!
- Όταν υπάρχει θέληση και επιμονή, όλα πραγματοποιούνται. Ωστόσο, κρίνεται αναγκαία η διαπίστωση αν υπάρχει άρνηση ή αποδοχή τόσο των ίδιων όσο και των αυτοχθόνων της περιοχής.
- Μπορούν να την διδαχθούν, αρκεί να προσπαθήσουν και να υπάρχουν οι κατάλληλες προϋποθέσεις, κατάλληλοι δάσκαλοι και εγχειρίδια.
- Οι πρόσφυγες μπορούν να διδαχτούν την ελληνική γλώσσα χρησιμοποιώντας τη διαφοροποιημένη διδασκαλία στη σχολική τάξη αλλά κυρίως με προσαρμοσμένα μαθήματα σε τμήματα υποδοχής που υπάρχουν στα γενικά σχολεία.
- Ναι αλλά χρειάζεται ιδιαίτερος χειρισμός και περισσότερος χρόνος σε σχέση με τα ελληνόπουλα.
- Σαφώς
- Εννοείται!
- Ναι γιατί όχι; Ωστόσο θα υπάρχουν τεράστιες δυσκολίες. Η ελληνική είναι δύσκολη και οι περισσότεροι δεν γνωρίζουν καν πως να γράφουν στην δική τους γλώσσα
- Αν μείνουν για πάντα στη Ελλάδα και αν θέλουν.
- Ναι αν υπάρχει το κατάλληλο εκπαιδευτικό πλαίσιο.
- Όλα είναι δυνατά
- Φυσικά αρκεί οι εκπαιδευτικοί να χαρακτηρίζονται από γνώσεις πάνω στο θέμα, ενσυναίσθηση, ευελιξία και κυρίως όρεξη και μεράκι για προσφορά.
- Ναι, με κατάλληλες διδακτικές στρατηγικές.

Όπως παρατηρούμε από τις απαντήσεις που δόθηκαν στην συγκεκριμένη ερώτηση οι μελλοντικοί εκπαιδευτικοί αλλά και οι εργαζόμενοι στον χώρο, θεωρούν ότι μπορούν οι πρόσφυγες να διδαχθούν την ελληνική, όπου όντως μπορούν να γίνουν οι πρόσφυγες δίγλωσσοι πολίτες και να χρησιμοποιούν την κάθε γλώσσα ανάλογα με την περίπτωση.

2. Είναι δεκτοί οι πρόσφυγες από τον ελληνικό λαό;

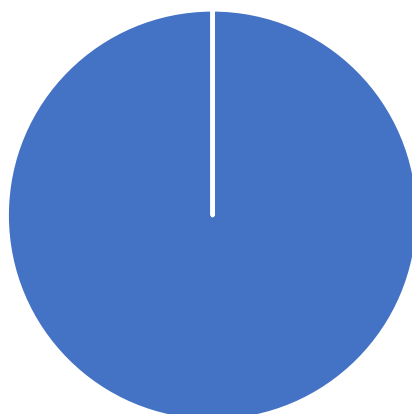
Είναι δεκτοί οι πρόσφυγες από τον ελληνικό λαό;

Στην ερώτηση αυτή δηλαδή το αν οι πρόσφυγες είναι δεκτοί από τον Ελληνικό λαό, προσωπικά περίμενα μία θετική απάντηση, διότι εν έτη 2020- 2021, όπου το φάσμα αυτό έχει αναπτυχθεί ήδη από το 2015 και οι πρόσφυγες ήδη είχαν ξεκινήσει να εντάσσονται στη χώρα με την μέριμνα του κράτους και τα παιδιά προσφύγων έχουν μπει και έχουν ενσωματωθεί στη σχολική τάξη, πίστευα ότι πλέον το προσφυγικό ζήτημα θα είχε γίνει αποδεκτό. Όμως, σύμφωνα με έρευνες ακόμα υπάρχει μερίδα ανθρώπων που δεν δέχονται τους πρόσφυγες και θεωρούν ότι τους δημιουργούν πρόβλημα είτε στον εργασιακό χώρο, είτε στη σχολική τάξη (στα παιδιά τους), είτε τέλος, στον περίγυρό τους.

3. Πιστεύετε ότι η κουλτούρα των προσφύγων είναι χρήσιμη στη σχολική τάξη;

Η κουλτούρα των προσφύγων είναι χρήσιμη στη σχολική τάξη;

■ ΝΑΙ ■ ΟΧΙ ■

Η κουλτούρα που πρεσβεύει κάθε άτομο από τον τόπο του είναι ιδιαίτερα σημαντική στη ζωή του. Συγκεκριμένα, μία χώρα έχει τα δικά της ήθη, τα έθιμα, τις παραδόσεις, τις αξίες. Όταν το παιδί από άλλη χώρα που φέρνει την κουλτούρα του, μπορεί να την δραματοποιήσει στη σχολική τάξη, προκειμένου οι συμμαθητές του να κατανοήσουν όλες τις παραδόσεις της ξένης χώρας, αλλά και να έρθει πιο κοντά με τους συμμαθητές του.

4. Γιατί είναι χρήσιμη η κουλτούρα των προσφύγων στην σχολική τάξη;

- Πολιτιστική κληρονομιά
- Για να μάθουν τα Ελληνόπουλα και άλλους πολιτισμούς. Τα ήθη, τα έθιμα και τις παραδόσεις τους.
- Στα πλαίσια της παγκοσμιοποίησης θα ήταν καλό οι μαθητές να εξοικειώνονται με το διαφορετικό να λαμβάνουν γνώσεις άλλου πολύτιμου και να τις σέβονται
- Η κουλτούρα των προσφύγων στη σχολική τάξη είναι απαραίτητη διότι είναι σημαντικό τα παιδιά να γνωρίζουν πως ζουν τι παραδόσεις και συνήθειες έχουν και έτσι μπορούν να αντιληφθούν με διαφορετικό τρόπο ορισμένα πράγματα
- Για να ενισχυθεί η διαπολιτισμικότητα και να εξαλειφθεί ο ρατσισμός
- Γιατί παρέχεται μια ευκαιρία διεύρυνσης των πολιτισμικών οριζόντων του ατόμου, διαφορετικών από τον δικό του
- Γιατί το σχολείο από μια εσωστρέφεια που το διακατέχει, κάνει ανοίγματα προς τον κόσμο γνωρίζοντας και άλλους πολιτισμούς. Η σημερινή κοινωνία επιτάσσει

τέτοια ανοίγματα, τη στιγμή που είναι ανομοιογενείς η ίδια. Το Σχολείο θεωρείται μια μικρογραφία της κοινωνίας. Επιπλέον, γνωρίζοντας κάτι μετά γίνεται πιο οικείο και δεν το φοβάσαι.

- Για την αξιοποίησή της στην εκπαιδευτική διαδικασία, ώστε ν' αναπτυχθούν αξίες σεβασμού της διαφορετικότητας, αγάπης του συνανθρώπου, ενσυναίσθησης, αποκαθίλωσης του εγωκεντρισμού.
- Ανταλλαγή πολιτισμών άρση του ρατσισμού αποδοχή
- Τα παιδιά πρέπει να αλληλοεπιδρούν μεταξύ τους και να ανταλλάζουν απόψεις και συνήθειες για να μαθαίνουν πράγματα για τους άλλους πολιτισμούς
- Εξάλειψη προκαταλήψεων και στερεοτύπων για τους πρόσφυγες μαθαίνοντας πράγματα τόσο για τους ίδιους (ως μεμονωμένη ιστορία), όσο και για τον πολιτισμό τους.
- Επειδή τα παιδιά μαθαίνουν για άλλους πολιτισμούς
- Γιατί είναι καλό τα παιδιά σε μια τάξη να μάθουν να σέβονται τον διπλανό τους, τις κουλτούρες που τυχόν υπάρχουν και γενικά την διαφορετικότητα είτε αυτή έχει να κάνει με άλλη κουλτούρα ενός πολιτισμού, με άλλη θρησκεία, με άλλη γλώσσα κτλ.
- Για να μάθουμε κι άλλους πολιτισμούς τρόπους συνήθειες
- Πολυπολιτισμικότητα.
- Εμπλουτίζει την τάξη.
- Υπάρχει ποικιλία και διαφορετικότητα. Χαρακτηριστικά που αποτελούν το έναυσμα για εξέλιξη.
- Γιατί και οι ίδιοι δεν ξεχνούν τον πολιτισμό τους αλλά και οι άλλοι μαθητές έρχονται σε επαφή με κάτι καινούριο και διαφορετικό και διευρύνουν τους ορίζοντές τους.
- Γιατί μπορεί να κάνει το μάθημα πιο αποδοτικό και έχει να προσφέρει πολλά σε όλα τα παιδιά. Αποτελεί χρήσιμο ερέθισμα
- Τα παιδιά έχουν τη δυνατότητα να έρθουν σε επαφή με τον πολιτισμό των προσφύγων και να ανταλλάξουν πολιτιστικά στοιχεία μεταξύ τους.
- Βοηθάει τα παιδιά να γνωρίσουν νέους πολιτισμούς, έθιμα , παραδόσεις.
- Διότι τα ντόπια παιδιά έρχονται σε επαφή με την κουλτούρα και τον πολιτισμό άλλων χωρών και μαθαίνουν τα ήθη και τα έθιμά τους

- Διότι η επαφή με νέες κουλτούρες διευρύνει τους πνευματικούς ορίζοντες των ανθρώπων.
- Δεν θα επικεντρωνόμουν τόσο στον προσφύγων ...θα μπορούσε να είναι και η κουλτούρα των μεταναστών το ίδιο χρήσιμοι. Τα παιδιά στην Ελλάδα θα μάθαιναν για τις εμπειρίες των προσφυγόπουλων, θα εκτιμούσαν πιθανόν περισσότερο την δική τους ζωή και θα αναγνώριζαν περισσότερο την αξία του σχολείου. Θα έρχονταν επίσης σε επαφή με άλλες νοοτροπίες και θα γνώριζαν άλλα έθιμα και παραδόσεις. Από την άλλη μεριά οι πρόσφυγες θα μάθαιναν αξίες και ιδανικά που δεν θεωρούνται δεδομένα σε αυτούς πχ. ανθρώπινα δικαιώματα, σεβασμό, κανόνες
- Γιατί είναι θετικό να υπάρχει αλληλεπίδραση μεταξύ των πολιτισμών ώστε να παίρνουμε και να δίνουμε θετικά στοιχεία
- Γνωριμία με τον πολιτισμό και ανταλλαγή ιδεών και γνώσεις για άλλους πολιτισμούς
- Για την ποικιλομορφία και την πάταξη της μισαλλοδοξίας
- Κουβαλούν την δική τους κουλτούρα που μπορεί να εισάγει τα παιδιά σε άλλους πολιτισμούς.
- Γιατί βοηθά τα παιδιά να δεχθούν το διαφορετικό
- Αρχικά θα νιώσουν ότι η κουλτούρα τους είναι αποδεκτή από την χώρα υποδοχής και έπειτα κατά αυτόν τον τρόπο δεν θα την ξεχάσουν, θα ενσωματωθούν ευκολότερα στα νέα δεδομένα χωρίς να νιώθουν παραγκωνισμένοι.
- Η αλληλεπίδραση με αλλοεθνείς διευρύνει τους ορίζοντες των μαθητών και μπορούν να κατανοήσουν καλύτερα την ιδιοσυγκρασία της δικής κουλτούρας και να εντοπίσουν τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματά της.

Στη συγκεκριμένη ερώτηση οι φοιτητές και οι εκπαιδευτικοί θεώρησαν αρχικά πως είναι χρήσιμη στη σχολική τάξη η κουλτούρα των προσφύγων. Συγκεκριμένα, στις απαντήσεις φαίνεται ότι με την κουλτούρα των προσφύγων θα εξαλειφθεί ο ρατσισμός, ότι τα ελληνόπουλα θα δεχθούν τους συμμαθητές τους αλλοδαπούς και θα μάθουν πολλά από τον πολιτισμό τους, θα διευρύνουν οι μαθητές τους ορίζοντες τους και τέλος, ότι οι κουλτούρες που φέρνουν τα παιδιά αυτά, από τον τόπο τους θα βοηθήσουν στην εκπαιδευτική διαδικασία.

4.6.3 Οι ερωτήσεις αφορούν την γνώμη σας ως μελλοντικούς δάσκαλους/ δασκάλες.

- **Ποιος είναι ο ρόλος του δασκάλου στο προσφυγικό ρεύμα; Ποια θα ήταν η στρατηγική σας γι' αυτά τα παιδιά στην σχολική τάξη;**
- Να μάθω λέξεις από τη γλώσσα τους
- Δεν θα έκανα καμία εξαίρεση μετά Ελλήνων και ξένων. Θα τα "αγκάλιαζα" και θα προσπαθούσα να αποφευχθούν οι συγκρούσεις.
- Ο δάσκαλος οφείλει να εντάξει τα εν λόγω παιδιά στο τμήμα και να τα αντιμετωπίζει ισάξια με τα " ντόπια" ! Καλό θα ήταν η επιβολή ομαδικών εργασιών ή παιχνιδιών μάθησης μέσα στην τάξη καθώς και η αφήγηση μιας ιστορίας προσφύγων ή η προβολή μιας ταινίας σχετικά με αυτό για να δουν τα παιδιά με εικόνα της καταστάσεις που βίωσαν αυτά τα παιδιά και τις ανάγκες που έχουν
- Ρόλος του δασκάλου είναι να φέρεται ακόμα και σε αυτά τα παιδιά με τον ίδιο τρόπο και να μην τα αντιμετωπίζει ως μειονοτικές ομάδες. Εγώ προσωπικά δεν θα αντίκρισα κανένα διαφορετικό στοιχείο μεταξύ προσφύγων και ντόπιων παιδιών απεναντίας θα τα θεωρούσα όλα ίσα και ότι όλα αυτά τα παιδιά έχουν δικαίωμα στην εκπαίδευση.
- Ο δάσκαλος θα πρέπει να έχει βοηθητικό ρόλο προς αυτά τα παιδιά. Στις αρχές τουλάχιστον θα πρέπει να τα βοηθήσει με την κοινωνικοποίηση και μετά από καιρό με την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας και παιδείας.
- Ο ρόλος του δασκάλου είναι υποστηρικτικός, οργανωτικός, αποδεκτικός, συνεργατικός και πολλά άλλα. Η στρατηγική που θα χρησιμοποιούσα είναι αρχικά ενημέρωση για το πολιτισμικό περιβάλλον των νέων μαθητών, επικοινωνία με τους γονείς τους, δραστηριότητες γνωριμίας όλων των μαθητών ώστε να αναπτυχθεί η αποδοχή, η ενσυναίσθηση, η συνεργασία κ.ά. Επιπλέον προσωπική επιμόρφωση σχετικά με το πολυπολιτισμικό φαινόμενο (και για εκπαίδευση και γενικότερα), διαρκής ενημέρωση περί του θέματος και συνεργασία με συναδέλφους εκπαιδευτικούς ή/και άλλες ειδικότητες όπως ψυχολόγος.
- Αυτό δεν μπορεί να αναλυθεί έτσι απλά. Με δυο λόγια θα προσπαθούσα να δώσω κίνητρα. Με διάφορα πρότζεκτ θα μπορούσαν να μας γνωρίσουν τον πολιτισμό τους έτσι ώστε οι άλλοι μαθητές να νιώθουν πιο οικεία. Θα έβαζα τους Έλληνες μαθητές σε ομάδες να τους διδάσκουν ελληνικά, καινούριες λεξούλες κ.α.

- Ρόλος συντονιστή που προωθεί το δέσιμο της ομάδας. Διαφοροποιημένη διδασκαλία, παιχνιόδεις δραστηριότητες, αξιοποίηση της διαφορετικής κουλτούρας (πχ παρουσίαση εθίμων από τις χώρες προέλευσης, γλώσσας, θρησκευτικών πεποιθήσεων, μουσικής, φορεσιών, συνταγών, διαμοιρασμός εμπειριών στην ολομέλεια.)
- Σημαντικός όσον αφορά την ένταξη. Να καταφέρω να γίνουν αποδεκτές μέσα από το μάθημα και το παιχνίδι.
- Ο ρόλος του δασκάλου είναι να μεταφέρει στα παιδιά αυτά όσον το δυνατόν περισσότερο γνώσεις για να μπορέσουν να ανταπεξέλθουν στη μάθηση. Θα πρέπει να εφαρμόσει συγκεκριμένες στρατηγικές που θα τους βοηθήσουν στην καλύτερη ένταξη στην κοινωνία.
- Ο εκπαιδευτικός οφείλει να αγκαλιάσει τη διαφορετικότητα μέσα στην τάξη και να την προβάλλει με τον πιο απλό τρόπο στους μαθητές του. Η σωστή παιδαγωγική ως προς αυτό το θέμα, μπορεί να επιφέρει δραστικά και, άκρως, θετικά αποτελέσματα.
- Να ενταχθούν στην σχολική τάξη και να μην υπάρχει διάκριση
- Ο ρόλος του δασκάλου είναι σημαντικός γιατί οι δικές του απόψεις και πεποιθήσεις μπορούν να επηρεάσουν σε πολύ μεγάλο βαθμό τις απόψεις όλων των παιδιών. Οι στρατηγικές που πρέπει να γνωρίζουμε ως δάσκαλοι αφορούν μεθόδους διαφοροποιημένης διδασκαλίας αλλά και προσέγγιση των μαθημάτων διαθεματικά και μέσα από την εκμάθηση διαφόρων πολιτισμών ,γλωσσών, κουλτούρων κτλ.
- Να τα συμπεριλάβω και να τα βοηθήσω.
- Κατανόηση, ενσυναίσθηση, σεβασμός, προστασία.
- Θα προσπαθούσα να τα εντάξω όσο μπορώ σε κάθε δραστηριότητα. Ομαδικές εργασίες και πολλά παιχνίδια.
- Να βοηθήσω στο να ενταχθούν οι νέοι μαθητές
- Ο δάσκαλος οφείλει να δέχεται και να αγκαλιάζει τους πρόσφυγες μαθητές, να τους βοηθήσει να ενταχθούν στο σύνολο και στη σχολική κοινωνία, να τους επικροτούν και να τους εμψύχουν την ελληνική κουλτούρα , Έτσι, τουλάχιστον, θα έπραττα εγώ.
- Ο ρόλος του δασκάλου πρέπει να είναι υποστηρικτικός, να προσπαθεί να δημιουργήσει όσο το δυνατόν πιο θετικό κλίμα στην τάξη, να δίνει ίσες ευκαιρίες

σε όλους τους μαθητές και να βοηθάει τους πρόσφυγες μαθητές όχι μόνο σε γνωστικό επίπεδο αλλά και στις σχέσεις τους με τους άλλους μαθητές. Είναι πολύ σημαντική μια συζήτηση με τους γονείς αλλά ακόμα σημαντικότερη είναι η συζήτηση με τους ίδιους τους μαθητές.

- Ο δάσκαλος οφείλει να είναι δεκτικός και να προσφέρει διαφοροποιημένη και εξατομικευμένη διδασκαλία
- Ο δάσκαλος παίζει καθοριστικό ρόλο στο να έρθει το παιδί σε επαφή με την ελληνική γλώσσα και να τη μάθει και να την αγαπήσει. Ως δασκάλα σε μια τάξη που θα είχε έναν ή περισσότερους πρόσφυγες θα εφάρμοζα τη διαφοροποιημένη διδασκαλία.
- Ανεκτικότητα και βοήθεια προς τους πρόσφυγες.
- Θα τους συμπεριφερόμουν όπως ακριβώς και στους υπόλοιπους μαθητές
- Ο ρόλος είναι αρκετά σημαντικός και με την εκμάθηση της γλώσσας θέτει τα θεμέλια για μία καλή ζωή στη χώρα. Να μην υπάρχει αποξένωση μεταξύ των μαθητών και να δίνεται η ευκαιρία να συμμετέχουν στην τάξη.
- Θα έπρεπε να έχει το βάρος του να διατηρεί ισορροπία μέσα στην τάξη. Αυτό σημαίνει ότι θα έπρεπε μεν να βοηθά πιθανότατα παραπάνω τα προσφυγόπουλα ως προς το διδακτικό κομμάτι αλλά και ταυτόχρονα να μην παραμελεί τα ελληνόπουλα και να μην ρίχνει το "επίπεδο" της τάξης
- Ο δάσκαλος είναι υποχρεωμένος να εντάξει τα προσφυγόπουλα στην τάξη
- Θα έπρεπε να επιμορφωθούμε για να διδάξουμε σε τέτοιες τάξεις. Οι μαθητές αυτοί νομίζω ότι δεν ενδιαφέρονται για την ελληνική γλώσσα!!
- Πρέπει να είναι ακέραιος και αμερόληπτος , να δείχνει αγάπη και κατανόηση
- Να αποδεχτεί τα παιδιά αυτά στην σχολική τάξη. Και να διδάξει την ισότητα όλων των λαών κ των πολιτισμών.
- Θα προσπαθούσα να τα βοηθήσω να ενταχθούν μέσα στο γενικό σύνολο της τάξης... Και να μην υπάρξει διάθεση κοροϊδίας από αλλά παιδιά...
- Εξατομικευμένα προγράμματα κ ομαδοσυνεργατική διδασκαλία όπου αυτό είναι εφικτό.
- Ο ρόλος του δασκάλου είναι ενωτικός. Θα προσπαθούσα να αποδεχτεί η σχολική κοινότητα κάθε προσφυγόπουλο και να τονίσω κάθε κοινό στοιχείο που έχουμε με την πολιτισμική τους ταυτότητα χρησιμοποιώντας όχι τόσο την γλώσσα αλλά τη μουσική, το θέατρο/κινηματογράφο, τις τέχνες, τη γεωγραφία, την ιστορία κ.ά.

Οι απαντήσεις που δόθηκαν φανερόνουν ότι οι σημερινοί εκπαιδευτικοί αλλά και οι μελλοντικοί εκπαιδευτικοί θέλουν να εντάξουν στη σχολική τάξη τα προσφυγόπουλα, να βρουν τρόπους προκειμένου να ενταχθούν ομαλά στο σχολικό περιβάλλον και στη σχολική κοινότητα, οι εκπαιδευτικοί να κάνουν διάφορα παιχνίδια στη σχολική τάξη για να οικειοποιηθούν όλοι οι μαθητές μεταξύ τους και να δημιουργηθεί κλίμα εμπιστοσύνης και ασφάλειας.

Τι νομίζετε ότι πρέπει να βελτιωθεί στην εκπαίδευση των προσφύγων;

- Τα πάντα
- Να μην υπάρχουν ρατσιστικές συμπεριφορές εναντίον αυτών των παιδιών.
- Να επικεντρωθούμε στο να λάβουν την ελληνική παιδεία χωρίς όμως να αφήσουν πίσω την δική τους κουλτούρα και ζωή
- Ένα στοιχείο που θα έπρεπε ίσως να βελτιωθεί στην εκπαίδευση των προσφύγων είναι ο τρόπος με τον οποίο παρέχεται η διδασκαλία γιατί ίσως χρειάζεται οι διδάσκοντες να είναι πιο ευαισθητοποιημένοι και γενικά να βρίσκονται λίγο πιο κοντά στους πρόσφυγες προκειμένου να αποκομίσουν αυτά που πρέπει με το σωστό τρόπο
- Να υπάρχει μάθημα για την κουλτούρα τους, αλλά να διδάσκονται και καλύτερα τα ελληνικά
- Αρχικά αποδοχή των προσφυγόπουλων (ηθική/ ιδεολογική) από όλους τους εκπαιδευτικούς, ενίσχυση και στήριξη εκπαιδευτικών δομών μέσω δραστηριοτήτων και εμπλοκής ειδικοτήτων με στόχο τη μέριμνα όλων των μελών, επιμορφώσεις και γενικότερα αλλαγή πολιτικής (μεταρρυθμίσεις) επί του ζητήματος.
- Αρχικά πρέπει να βελτιωθεί η εκπαίδευση των εκπαιδευτικών για να μπορούν να είναι σε θέση να διδάξουν τους πρόσφυγες. Αργότερα υλικοτεχνική υποδομή (από νέα σχολεία μέχρι ταμπλέτες) και διορισμός περισσότερων εκπαιδευτικών και ψυχολόγων για να βοηθήσουν.
- Ειδικά καταρτισμένοι δάσκαλοι, περισσότεροι δάσκαλοι, σχολικές δομές που να επιτρέπουν την εξατομικευμένη διδασκαλία τις ώρες της γλώσσας.
- Να γίνει καλύτερη ενημέρωση
- Να υπάρξει εκπαιδευτικό υλικό και καταρτισμένοι εκπαιδευτικοί

- Οι εκπαιδευτικοί να δίνουν περισσότερη προσοχή και προσπάθεια για να μεταδώσουν τις γνώσεις στους πρόσφυγες.
- Περισσότερες τάξεις ένταξης, προγράμματα επιμορφωτικά στο εκπαιδευτικό προσωπικό.
- Να μάθουν καλύτερη ιστορία
- Αυτό που πρέπει να βελτιωθεί στην εκπαίδευση των προσφύγων είναι η μεγαλύτερη εστίαση στην διδασκαλία της γλώσσας της χώρας υποδοχής αλλά χωρίς να υποβαθμίζεται η μητρική τους γλώσσα.
- Η εκπαίδευση και όχι αναγκαστικά η άριστη εκμάθηση της γλώσσας
- Η προσοχή των εκπαιδευτικών σε αυτά τα παιδιά.
- Να διδάσκονται για δύο χρόνια μόνο τη γλώσσα και προαιρετικά όποιο μάθημα επιλέξουν
- Αναγκαίο είναι να δίνεται ιδιαίτερη σημασία στη γλώσσα καταγωγής τους , στην ευκαιρία να παρουσιάσουν την κουλτούρα της χώρας τους και να μην υπάρχει αποδοκιμασία.
- Να δίνεται περισσότερη έμφαση στον πολιτισμό των προσφύγων και στα βιώματα των μαθητών και οι δάσκαλοι να μην προσπαθούν να μνήσουν τους πρόσφυγες μαθητές στον πολιτισμό της χώρας.
- Τα βιβλία και ο τρόπος υποδοχής.
- Ως προς την εκπαίδευση των προσφύγων πρέπει να βελτιωθεί ο τρόπος διδασκαλίας των εκπαιδευτικών. Επίσης, πρέπει να εφαρμόζονται ειδικές στρατηγικές για τη διδασκαλία τους αλλά και να τους δίνεται υλικό ειδικά προσαρμοσμένο στις ανάγκες τους.
- Είναι αναγκαίο οι εκπαιδευτικοί να είναι ενημερωμένοι και κατάλληλα καταρτισμένοι για να βοηθήσουν αυτά τα παιδιά.
- Οι χώροι υποδομής και οι διδάσκοντες
- Το περιβάλλον εκμάθησης καθώς και το εκπαιδευτικό υλικό που θα χρησιμοποιηθεί από τον εκπαιδευτικό.
- Δεν γνωρίζω για την εκπαίδευση τους. Έχω μπει να ψάξω το πρόγραμμα σπουδών των διαπολιτισμικών τμημάτων στα πανεπιστήμια της χώρας μας και μ φάνηκε αξιόλογο.
- Η αποδοχή είναι το παν

- Να ξεκαθαρίσει πρώτα αν όλοι αυτοί είναι πρόσφυγες και να δημιουργηθεί κοινή ευρωπαϊκή πολιτική και κοινή ευρωπαϊκή εκπαίδευση.
- Πολιτεία
- Η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών κ τα μεσα για να διδάξουν.
- Να διδαχθεί η γλώσσα και να ενταχθούν ομαλά στο σύνολο με πιο αποτελεσματικούς τρόπους
- Η αντιμετώπιση των εκπαιδευτικών κ των μαθητών απέναντι τους.
- Να αλλάξει η εκπαιδευτική πολιτική και να επιμορφωθούν οι εκπαιδευτικοί.

Σε αυτήν την ερώτηση γίνεται αντιληπτό από τις απαντήσεις που δόθηκαν ότι υπάρχουν προβλήματα στην εκπαίδευση των προσφύγων. Συγκεκριμένα, δεν υπάρχει συγκεκριμένο πρόγραμμα σπουδών που να αποσαφηνίζεται το τι διδάσκονται οι πρόσφυγες στα πρώτα τους βήματα στην ελληνική γλώσσα. Επίσης, τέθηκε το θέμα του ρατσισμού, το οποίο δεν πρέπει να υπάρχει σε καμία σχολική κοινότητα, αλλά και σε καμία κοινότητα γενικώς. Παράλληλα, η πολιτεία να βρει τα κατάλληλα μέτρα προστασίας αλλά και εκπαίδευσης για τα προσφυγόπουλα. Τέλος, σύμφωνα με τις απαντήσεις που δόθηκαν αυτό που γίνεται αντιληπτό είναι ότι η επιμόρφωση των προσφυγόπουλων πρέπει να γίνεται με το ίδιο ακριβώς τρόπο όπως στα Ελληνόπουλα.

Ποια πιστεύετε ότι είναι τα εφόδια που έχουν οι πρόσφυγες από την αρχική τους εκπαίδευση;

- Συχνά δεν έχουν καθόλου πείρα από τη σχολική τάξη
- Εάν έχουν πάει σχολείο φυσικά θα έχουν διδαχθεί τα πάντα.
- Ανάγκη για ένταξη στη νέα τους χώρα που δημιουργεί την διάθεση για γνώση
- Οι πρόσφυγες στα πρώτα στάδια της εκπαίδευσης τους διαθέτουν τη δική τους γλώσσα και κουλτούρα, έχουν κάποιες αρχές που είχαν στην δική τους χώρα και κάποιο επίπεδο διδασκαλίας ίσως πιο διαφορετικό από αυτό που βρίσκονται στην παρούσα φάση
- Τα εφόδια είναι μηδαμινά, καθώς τα παιδιά των προσφύγων δεν πρόλαβαν να πάνε αρκετά χρόνια σχολείο εξαιτίας του πολέμου. Στα μεγαλύτερα παιδιά το σημαντικότερο εφόδιο είναι η γνώση της αγγλικής, εφόδιο που τους επιτρέπει τη συνεννόηση το πρώτο διάστημα
- Εξαρτάται από πολλούς παράγοντες, όπως το αν είχε συμμετέχει στον εκπαιδευτικό μηχανισμό της γενέθλιας χώρας του, πώς ήταν δομημένο το

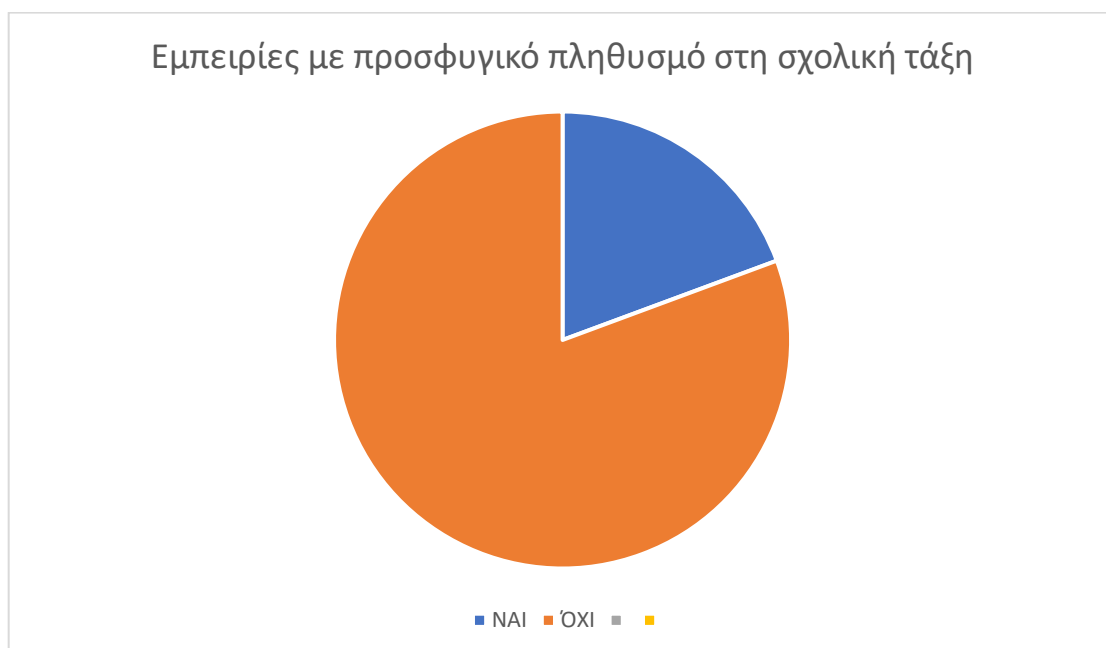
σύστημα αυτό. Άρα δυσκολεύομαι να απαντήσω σε αυτό το ερώτημα εφόσον θεωρώ πως πρέπει να γνωρίζω το εκπαιδευτικό background του εκάστοτε μαθητή.

- Δεν μπορώ να γνωρίζω. Εξαρτάται από τον κάθε μαθητή και την ηλικία του. Από όσο βλέπω όμως, εφόσον πολλοί γνωρίζουν Αγγλικά, τότε το επίπεδο είναι ικανοποιητικό (με κάθε επιφύλαξη).
- Διαφορετικό πολιτισμικό φορτίο, που ενδείκνυται να διαπιστωθεί και να αξιοποιηθεί ανάλογα στη μαθησιακή διαδικασία.
- Ανάλογα την αρχική τους εκπαίδευση
- Αρχικά θέλουν να μάθουν τη γλώσσα για να μπορέσουν να επικοινωνούν και να μάθουν να γράφουν.
- Η θέλησή τους.
- Να έχουν υπομονή και επιμονή πρέπει
- Τα εφόδια που μπορεί να έχουν είναι να γνωρίζουν πως να συμπεριφερθούν σε μια τάξη, να υπακούν σε κανόνες, να σέβονται την διαφορετικότητα και γενικά αξίες που πρέπει να έχουμε απέναντι στους συνανθρώπους μας.
- Αναλόγως το κοινωνικό οικονομικό επίπεδο από το οποίο προέρχονται.
- Γνωρίζουν την μητρική τους γλώσσα, τον πολιτισμό τους, την ιστορία τους και την κουλτούρα τους.
- Από αναλφάβητοι μέχρι καλά εκπαιδευμένοι
- Τα πρωταρχικά εφόδια των προσφύγων είναι σίγουρα η διάλεκτός τους, η γραφή και η ανάγνωση.
- Ξέρουν να μιλούν και να γράφουν στην μητρική τους γλώσσα και ίσως γνωρίζουν και κάποια Αγγλικά.
- Δεν ξέρω.
- Πριν από την αρχική τους εκπαίδευση οι πρόσφυγες πρέπει να γνωρίζουν την αγγλική γλώσσα, ώστε να μπορούν να επικοινωνούν με τους εκπαιδευτικούς σε περίπτωση που δε γνωρίζουν καθόλου ελληνικά.
- Αναλόγως την ηλικία. Ίσως έχουν την εμπειρία για το πώς λειτουργεί μια σχολική τάξη.
- Υπομονή και κουράγιο
- Ίσως τα αγγλικά και η γλώσσα του σώματος.
- Μηδαμινά...αν εννοείτε την εκπαίδευση που έχουν λάβει στην χώρα τους
- Η βάση των πιο αναγκαίων

- Οι πατρίδες τους δεν έχουν σωστή εκπαίδευση γενικά...αν προέρχονται από χώρες που είχαν πόλεμο, δεν πήραν καμία εκπαίδευση.
- Τη μητρική τους γλώσσα.
- Τα βιώματα κ η κατάκτηση της μητρικής γλώσσας καθώς και η εμπειρική ικανότητα στην αριθμητική.
- Δεν ξέρω. Πάντως θεωρώ πως είναι παιδιά τα οποία πήγαιναν και αυτά σχολείο και έχουν βασικές γνώσεις... Εκτός και αν μιλάμε για παιδιά που λόγω διαφόρων συνθηκών δεν μπόρεσαν να παρακολουθήσουν σε σχολείο
- Γνώσεις, κουλτούρα, αντιλήψεις.
- Την κατανόηση προφορικού και γραπτού λόγου

Η πλειοψηφία των απαντήσεων θεωρούν ότι λόγω του πολέμου που βίωσαν αυτοί οι άνθρωποι για να προσφύγουν σε άλλη χώρα δεν έχουν κάποιου είδους στοιχειώδους εκπαίδευσης. Παράλληλα, η άλλη μερίδα απόψεων θεωρούν ότι αν έχουν μορφωθεί, θα γνωρίζουν την μητρική τους γλώσσα, θα κατανοούν τον προφορικό και το γραπτό λόγο. Τέλος, υπάρχει και μία μερίδα απόψεων που πιστεύουν ότι έχουν διδαχτεί τα πάντα εάν έχουν προλάβει να πάνε σχολείο.

Έχετε σχετικές εμπειρίες (μαθητές κατά την διάρκεια της πρακτικής σας κ.α.);

Όπως παρατηρούμε στο γράφημα (πίτα), οι περισσότεροι απάντησαν ΟΧΙ, διότι είναι φοιτητές και λόγω της κατάστασης που επικρατεί στην χώρα την τελευταία χρονική περίοδο δεν ήταν δυνατόν να πραγματοποιηθούν οι πρακτικές ασκήσεις. Τα άτομα που

απάντησαν ΝΑΙ, είτε είναι φοιτητές 3^{ου} και 4^{ου} έτους που πρόλαβαν να κάνουν πρακτική άσκηση και συνάντησαν περιπτώσεις προσφύγων, είτε ενήλικοι εκπαιδευτικοί που δουλεύουν καθημερινά με παιδιά προσφυγόπουλα.

Αν έχετε ποιες ήταν οι εμπειρίες σας;

- Δεν είχα
- Δεν έχω
- Μας σας είπα δεν έχω!
- Δυστυχώς δεν είχα.
- Δεν είχα κάποιες εμπειρίες
- Δεν έχω.
- Όχι.
- Δεν έχω.
- Πολυπολιτισμικές τάξεις στο ελληνικό δημόσιο σχολείο που κατά κύριο λόγο προάγουν την περιθωριοποίηση των προσφύγων. Πολυπολιτισμικές τάξεις στο ελληνικό δημόσιο σχολείο που προωθούν με όσα μέσα έχουν την αγάπη για το διαφορετικό δίνοντας έμφαση στο δέσιμο της ομάδας. Πολυπολιτισμικές τάξεις σε ιδιωτικά δίγλωσσα περιβάλλοντα που αξιοποιούν στο μέγιστο τη διαφορετική κουλτούρα, διοργανώνοντας εκδηλώσεις με φαγητά από διάφορες χώρες που πωλούνται για φιλανθρωπικούς σκοπούς, παρουσιάσεις άλλων χωρών από γηγενείς μαθητές (πχ Ρουμανία, Ντουμπάι, Καναδά, Ρωσία κα), εορτασμός γλωσσών με ανάγνωση ποιημάτων σε διαφορετικές γλώσσες κα
- Είχα παιδιά προσφύγων που έγιναν αποδεκτά από το σύνολο
- Δεν έχω
- Δεν έτυχε.
- Δεν είχα
- Δεν είχα εμπειρία μαθητών προσφύγων κατά την διάρκεια της πρακτικής μου άσκησης γιατί η Γ φάση της πρακτικής μου λόγω της πανδημίας έγινε με πρωτόγνωρες συνθήκες αλλά ούτε τις προηγούμενες χρονιές είχα ανάλογη εμπειρία.
- Σε κάποιες τάξεις, οι εκπαιδευτικοί δεν έδιναν και πολύ σημασία στα παιδιά αυτά, ενώ σε άλλες είχαν ενταχθεί μια χαρά στο σχολικό περιβάλλον τόσο από τους εκπαιδευτικούς όσο και από τα υπόλοιπα παιδιά.

- Δυσκολεύονται να παρακολουθήσουν, γενικά λίγοι θέλουν να μάθουν τη γλώσσα γιατί δε θέλουν να μείνουν στην Ελλάδα
- Δυστυχώς δεν είχα την τύχη να έρθω σε άμεση επαφή με προσφυγόπουλα.
- Δεν έχω εμπειρία
- Δυστυχώς δεν έχω
- Δεν έχω εμπειρία σχετικά με τη διδασκαλία των προσφύγων.
- Δεν έχω εμπειρία.
- Δεν είχα ούτε έχω σχετικές εμπειρίες, παρ 'όλα αυτά είναι κάτι πολύ σημαντικό και ελκυστικό για να ασχοληθώ.
- Η βοηθός της καθηγήτριάς μου υπήρξε τα 2 προηγούμενα χρόνια αναπληρώτρια σε διαπολιτισμική τάξη. Είχε παιδιά ΥΠΟΤΙΘΕΤΑΙ έως 12 ετών(ήταν πολλοί μεγαλύτεροι που δήλωναν ψευδή στοιχεία)και στην αρχή αντιμετώπιζε τεράστιες δυσκολίες. Τα αγόρια δεν δέχονταν να κάτσουν με κορίτσια(το θεωρούσαν προσβολή),τα αγόρια ήταν προσβλητικά προς το πρόσωπο της δασκάλας(την παρομοίαζαν με ένα σκυλί έξω από την αυλή του σχολείου και της φώναζαν(στην χώρα τους η γυναίκα δεν κατέχει τέτοιους ρόλους και θέσεις όπως εδώ).Μπορούσε να συνεννοηθεί μαζί τους με απειρό- ελάχιστα αγγλικά και νοήματα. Ο μόνος τρόπος να τους ηρεμήσει ήταν η μουσική και οι ζωγραφιές. Αξίζει πάντως να σημειωθεί πως τα παιδιά έδειχναν τάσεις για βελτίωση και προσαρμογή στο ξένο περιβάλλον.
- Όχι δεν έχω.
- Δεν είχα εμπειρίες.
- Δεν έχω εμπειρία
- Δεν έχω.

Όπως φαίνεται οι περισσότεροι φοιτητές δεν είχαν εμπειρίες με προσφυγόπουλα στη σχολική τάξη. Όμως, τα άτομα που είχαν εμπειρία, παραθέτουν ότι στην εμπειρία που είχαν είτε σε πολυπολιτισμικές τάξεις, είτε κάποιον μαθητή πρόσφυγα στη σχολική κοινότητα, τα παιδιά αυτά έγιναν απολύτως αποδεκτά στην μία περίπτωση, είτε σε άλλες περιπτώσεις το αν εντάσσονταν ομαλά τα παιδιά στη σχολική τάξη οφειλόταν στο δάσκαλο. Δηλαδή, όπως περιγράφεται είτε ο δάσκαλος δεχόταν αυτά τα παιδιά είτε όχι. Τέλος, περιγράφονται από τους φοιτητές και εμπειρίες δικών τους προσώπων οι οποίοι έτυχε να είχαν παιδιά προσφύγων στη σχολική τάξη και στην συγκεκριμένη εμπειρία, τα πράγματα ήταν δύσκολα διότι τα παιδιά πρόσφυγες που ήταν στη σχολική τάξη, βίωσαν

τον πόνο του διωγμού και του πολέμου και ένιωθαν το πόνο αλλά και ήταν σκληρά γιατί δεν μπορούσαν να εμπιστευτούν κάποιον.

Βιβλιογραφία

Βιβλίο «Πρόσφυγες και εκπαίδευση», (συγγραφείς: Μιχαήλ Δόμνα, Σακελλαρίου Αγγελική , Γογωνάς Νίκος), (2020) σελίδα 17 και σελίδα 19.

Βιβλίο « Η οργανωσιακή κουλτούρα στο δημοτικό σχολείο», (συγγραφείς: Αικατερίνη Μπαλάση/ Γεώργιος Ιορδανίδης), σελίδα 46.

«Διδάσκοντας δίγλωσσα παιδιά», Χατζηδάκη Ασπασία σελίδα 185

Θέματα Νεοελληνικής Ιστορίας Γ' Γενικού Λυκείου, Ενότητα Γ «Η ένταση των προσφύγων». [Νικόλαος Ανδριώτης,, εκπαιδευτικός Α.Ε.: Το προσφυγικό ζήτημα στην Ελλάδα (1821-1930)].

Θέματα Νεοελληνικής Ιστορίας Γ' Γενικού Λυκείου, Ενότητα Γ « Πρόσφυγες στην Ελλάδα κατά τον 20^ο αιώνα» [Νικόλαος Ανδριώτης,, εκπαιδευτικός Α.Ε.: Το προσφυγικό ζήτημα στην Ελλάδα (1821-1930)].

Μάζη-Σελλά, Ελένη (2016). Διγλωσσία, εθνική ταυτότητα και μειονοτικές γλώσσες. (Αθήνα: Εκδόσεις Λειμών. σελ. 46-50).

«Πάπυρος Larousse», σελίδα 1474 η λέξη «πρόσφυγας», η λέξη «μετανάστης» σελίδα 1089.

Σημειώσεις από το μάθημα «Εισαγωγή στη Διγλωσσία: Διγλωσσία και εκπαίδευση» της κυρίας Γρίβα.

Ιστογραφία

www.unhcr.org/gr/12771-prosfygas_i_metanastis.html.

government.gov.gr/wp-content/uploads/2017/04/gr_fact_sheet_refugee_print_19_01_2017-2.pdf.

<https://www.unhcr.gr/>

lawspot.gr

<https://www.unhcr.org/gr/%CF%83%CF%84%CE%B1%CF%84%CE%B9%CF%83%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AC>

<http://www.coe.int/lang-refugees>

<https://migration.gov.gr/ris/perifereiakes-monades/domes/>

https://www.athensvoice.gr/greece/410683_100-glosses-milane-oi-prosfiges-stin-ellada

<http://includu.eu/images/ecollage/athens/varvakeios/koultoura.pdf>

<https://el.wikipedia.org/wiki/Διγλωσσία>

<https://www.minedu.gov.gr/tothema-prosfigiko-m>

<https://help.unhcr.org/greece/el/rights-and-duties/rights-and-duties-of-refugees/>

<https://migration.gov.gr/nomothesia/>

<https://www.eliamep.gr/media/%CF%80%CE%B1%CE%B3%CE%BA%CF%8C%CF%83%CE%BC%CE%B9%CE%B1-%CE%B7%CE%BC%CE%AD%CF%81%CE%B1-%CF%80%CF%81%CE%BF%CF%83%CF%86%CF%8D%CE%B3%CF%89%CE%BD-%CE%BF%CE%B9-%CF%80%CF%81%CE%BF%CF%84%CE%AC%CF%83%CE%B5/>